

Bruksela, 28 czerwca 2016 r.
(OR. en)

10715/16

LIMITE

CFSP/PESC 543
CSDP/PSDC 395

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej

Delegacje otrzymują w załączeniu globalną strategię na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej wraz z przedmową Wysokiej Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz streszczeniem globalnej strategii.

PRZEDMOWA FEDERIKI MOGHERINI

Wysokiej Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa

Wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej

Cel naszej Unii, a nawet samo jej istnienie, jest kwestionowany. Jednak nasi obywatele i świat potrzebują silnej Unii Europejskiej bardziej niż kiedykolwiek wcześniej. Cały nasz region stał się mniej stabilny i mniej bezpieczny. Kryzysy w naszych granicach i poza nimi mają bezpośredni wpływ na życie naszych obywateli. W czasach pełnych wyzwań to właśnie silna Unia myśli strategicznie, ma jedną wizję i współdziała. Ma to jeszcze większe znaczenie po referendum w Zjednoczonym Królestwie. Będziemy rzeczywiście musieli przemyśleć, w jaki sposób działa Unia, ale doskonale wiemy, co jest celem naszych działań. Znamy nasze zasady, interesy i priorytety. To nie są czasy wątpliwości – nasza Unia potrzebuje strategii. Potrzebujemy wspólnej wizji i wspólnych działań.

Żadne z naszych państw nie ma samo wystarczającej siły ani zasobów, by zająć się tymi zagrożeniami i wykorzystać możliwości naszych czasów. Jako Unia, w której mieszka prawie pół miliarda obywateli, mamy niezrównany potencjał. Nasze struktury dyplomatyczne są bardzo rozległe i sięgają wszystkich zakątków świata. Jeśli chodzi o pozycję naszej gospodarki, znajdujemy się w grupie G3. Jesteśmy największym partnerem handlowym i największym inwestorem zagranicznym dla prawie każdego państwa na świecie. Razem inwestujemy więcej we współpracę na rzecz rozwoju niż reszta świata łącznie. Jasne jest także jednak, że jeszcze nie w pełni wykorzystujemy ten potencjał. Zdecydowana większość naszych obywateli rozumie, że musimy wspólnie przejąć odpowiedzialność za naszą rolę w świecie. Gdziekolwiek nie docieram w swoich podróżach, nasi partnerzy oczekują, że Unia Europejska odegra znaczącą rolę, także jako siła zapewniająca bezpieczeństwo w skali świata. Tylko działając wspólnie, zjednoczeni, zaspokoimy potrzeby naszych obywateli i wykonamy nasze zadania w ramach partnerstw. Taki właśnie jest cel globalnej strategii na rzecz europejskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Określenie „globalna” nie ma jedynie wymiaru geograficznego, odnosi się również do całego wachlarza polityk i instrumentów propagowanych w strategii. Strategia koncentruje się na zdolnościach wojskowych i walce z terroryzmem, jak również na możliwościach zwiększenia zatrudnienia, społeczeństwach integracyjnych i prawach człowieka. Zajmuje się budowaniem pokoju oraz odpornością państw i społeczeństw w Europie i wokół niej. Unia Europejska zawsze z dumą używała swojej miękkiej siły – i będzie nadal jej używać, gdyż jesteśmy w tej dziedzinie najlepsi. Jednak koncepcja, zgodnie z którą Europa dysponuje wyłącznie „siłą cywilną”, nie w pełni oddaje zmieniającą się rzeczywistość. Unia Europejska prowadzi teraz na przykład siedemnaście operacji wojskowych i cywilnych, w ramach których tysiące mężczyzn i kobiet służy pod unijną flagą na rzecz pokoju i bezpieczeństwa – naszego własnego bezpieczeństwa i bezpieczeństwa naszych partnerów. W przypadku Europy potrzebna jest zarówno siła miękka, jak i siła wojskowa.

Przedmiotowa strategia jest wyrazem ambicji strategicznej autonomii Unii Europejskiej. Jest to konieczne, by propagować wspólne interesy naszych obywateli, jak również nasze zasady i wartości. Wiemy jednak, że takie priorytety najłatwiej zrealizować, gdy nie działamy sami. Najłatwiej zrealizować je w ramach międzynarodowego systemu opartego na zasadach i multilateralizmie. To nie są czasy ani światowych żandarmów, ani samotnych wojowników. Nasza polityka zagraniczna i bezpieczeństwa musi radzić sobie z globalnymi napięciami i lokalnymi dynamikami, musi sprostać supermocarstwom oraz coraz bardziej fragmentarycznym tożsamościom. Nasza Unia będzie dążyła do wzmocnienia naszych partnerów: Będziemy zacieśniać więzi transatlantyckie i nasze partnerstwo z NATO, a także przyłączać się do nowych graczy i sprawdzać możliwości współpracy w nowych formatach. Będziemy inwestować w porządki regionalne oraz we współpracę między regionami i wewnątrz nich. Będziemy także wspierać reformę globalnego rządzenia – takiego, które może sprostać wyzwaniom XXI wieku. Zaangażujemy się w prace w sposób praktyczny i oparty na zasadach, dzieląc z naszymi partnerami odpowiedzialność w skali globalnej i przyczyniając się do ugruntowywania ich atutów. Wyciągnęliśmy wnioski: słabości mojego sąsiada i partnera są moimi własnymi słabościami. Będziemy zatem inwestować w rozwiązania z korzyścią dla wszystkich i wzniesiemy się ponad iluzję, że polityka międzynarodowa może być grą o sumie zerowej.

Wszystkie te działania pozwolą poprawić sytuację każdego z naszych państw członkowskich i każdego z obywateli naszej Unii. Wszystkie te cele może osiągnąć jedynie naprawdę zjednoczona i zaangażowana Europa. Łączenie wszystkich naszych kultur, by osiągnąć nasze wspólne cele i służyć naszym wspólnym interesom, jest wyzwaniem, z którym musimy mierzyć się codziennie, ale jest również naszą największą siłą – to właśnie różnorodność czyni nas silnymi.

Tak, nasze interesy to faktycznie wspólne interesy europejskie: jedynym sposobem ich realizacji jest wykorzystanie wspólnych środków. Z tego względu jesteśmy wspólnie odpowiedzialni za wzmocnienie naszej Unii. Ludność Europy potrzebuje, by państwa członkowskie wykazały jedność celu i by polityki charakteryzowały się jednością działania. Niestabilna sytuacja na świecie wymaga bardziej świadomej i odpowiedzialnej Unii Europejskiej oraz bardziej otwartej i skierowanej w przyszłość europejskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Niniejsza globalna strategia będzie naszym przewodnikiem w codziennej pracy na rzecz Unii, która faktycznie wychodzi naprzeciw potrzebom, nadziejom i aspiracjom jej obywateli; Unii, która bazuje na sukcesie 70 lat pokoju; Unii, której siła pozwala jej na przyczynianie się do pokoju i bezpieczeństwa w naszym regionie i na całym świecie.

STRESZCZENIE

Potrzebujemy silniejszej Europy. Na to zasługują nasi obywatele, tego oczekuje świat.

Żyjemy w czasach kryzysu egzystencjalnego, zarówno w ramach Unii Europejskiej, jak i poza nią. Nasza Unia jest zagrożona. Nasz europejski projekt, który przyniósł bezprecedensowy pokój, dobrobyt i demokrację, jest obecnie kwestionowany. Na wschodzie europejski porządek bezpieczeństwa został naruszony, a terroryzm i przemoc nękają Afrykę Północną i Bliski Wschód, a także samą Europę. Wzrost gospodarczy nie nadążył jeszcze za zmianami demograficznymi w różnych obszarach Afryki, napięcia pod względem bezpieczeństwa w Azji zaostrzają się, a zmiana klimatu powoduje dalsze zakłócenia. Mimo to są to również czasy nadzwyczajnych szans. Globalny wzrost, mobilność i postęp technologiczny – wraz z naszymi pogłębiającymi się partnerstwami – pozwalają nam świetnie się rozwijać, a coraz większej liczbie ludzi umożliwiają wyjście z biedy i dłuższe życie w poczuciu większej wolności. Przebrniemy przez ten trudny, bardziej powiązany, kwestionowany i złożony świat kierowani naszymi wspólnymi interesami, zasadami i priorytetami. Opierając się na wartościach zapisanych w Traktatach i bazując na naszych wielu mocnych stronach i historycznych osiągnięciach, będziemy zjednoczeni w budowaniu silniejszej Unii odgrywającej zbiorową rolę na świecie.

1. Nasze wspólne interesy i zasady

Unia Europejska będzie promować ***pokój*** i gwarantować ***bezpieczeństwo*** swoich obywateli i swojego terytorium. Bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne są ze sobą coraz bardziej splecione: nasze bezpieczeństwo wewnętrzne zależy od pokoju poza naszymi granicami.

UE będzie zwiększać ***dobrobyt*** swoich obywateli. Dobrobyt musi być powszechny i wymaga realizacji celów zrównoważonego rozwoju na całym świecie, w tym w Europie. Dobrze prosperująca Unia zależy także od otwartego i sprawiedliwego międzynarodowego systemu gospodarczego i zrównoważonego dostępu do globalnych wspólnych dóbr.

UE będzie promować odporność swoich ***demokracji***. Konsekwentne przestrzeganie naszych wartości zdecyduje o naszej zewnętrznej wiarygodności i wpływie.

UE będzie promować *oparty na zasadach ład światowy*. W naszym interesie leży promowanie uzgodnionych zasad mających zapewnić globalne wspólne dobra oraz przyczynianie się do istnienia pokojowego i zrównoważonego świata. UE będzie promować oparty na zasadach ład światowy, którego kluczową zasadą będzie multilateralizm i w którego centrum będzie Organizacja Narodów Zjednoczonych.

Będziemy kierować się jasnymi zasadami. Wynikają one w równym stopniu z realistycznej oceny obecnego strategicznego otoczenia, jak i z idealistycznego dążenia do tworzenia lepszego świata. Wynikający z zasad pragmatyzm będzie w nadchodzących latach kierował naszymi działaniami zewnętrznymi.

W bardziej złożonym świecie musimy być *zjednoczeni*. Jedynie połączone znaczenie prawdziwej unii ma potencjał zapewnienia bezpieczeństwa, dobrobytu i demokracji swoim obywatelom oraz dokonania pozytywnej zmiany na świecie.

W bardziej połączonym świecie UE będzie *współdziałać* z innymi. Unia nie może podnieść mostu zwodzonego, aby powstrzymać zagrożenia z zewnątrz. Aby promować bezpieczeństwo i dobrobyt naszych obywateli i chronić nasze demokracje, będziemy sobie radzić ze współzależnością wraz ze wszystkimi możliwościami, wyzwaniem i obawami, jakie się z nią wiążą, angażując w działania resztę świata.

W bardziej kontestowanym świecie UE będzie kierować się silnym poczuciem *odpowiedzialności*. Będziemy się angażować w sposób odpowiedzialny w całej Europie i regionach ją otaczających na wschodzie i południu. Będziemy działać globalnie, aby zająć się podstawowymi przyczynami konfliktów i ubóstwa oraz propagować prawa człowieka.

UE będzie odpowiedzialnym globalnym podmiotem, jednak odpowiedzialność musi być wspólna. Odpowiedzialność idzie w parze z przebudowaniem naszych *partnerstw* zewnętrznych. Realizując nasze cele, dotrzemy do państw, organów regionalnych i organizacji międzynarodowych. Będziemy współpracować z naszymi najważniejszymi partnerami, krajami o podobnych zapatrywaniach i grupami regionalnymi. Będziemy pogłębiać nasze partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym jako kluczowymi podmiotami w świecie połączonym siecią powiązań.

2. Priorytety naszych działań zewnętrznych

Aby promować nasze wspólne interesy, przestrzegając klarownych zasad, UE będzie realizować pięć priorytetów.

Bezpieczeństwo naszej Unii: Globalna strategia UE zaczyna się w domu. Nasza Unia umożliwia obywatelom korzystanie z bezprecedensowego bezpieczeństwa, demokracji i dobrobytu. Dzisiaj jednak terroryzm, zagrożenia hybrydowe, niestabilność gospodarcza, zmiana klimatu i brak bezpieczeństwa energetycznego zagrażają naszym obywatelom i naszemu terytorium. Stosowny poziom ambicji i strategicznej autonomii jest ważny dla zdolności Europy do promowania pokoju i bezpieczeństwa w Europie i poza jej granicami. Będziemy zatem intensyfikować nasze działania w zakresie obronności, bezpieczeństwa cybernetycznego, zwalczania terroryzmu, a także w zakresie energii i strategicznej komunikacji. Państwa członkowskie muszą przełożyć na działania swoje zobowiązania do wzajemnej pomocy i solidarności zapisane w Traktatach. UE – ściśle współpracując ze swoimi partnerami, poczynając od NATO – zwiększy swój wkład w zbiorowe bezpieczeństwo Europy.

Odporność państw i społeczeństw na wschód i na południe od UE: W interesie naszych obywateli leży inwestowanie w odporność państw i społeczeństw na wschodzie aż po Azję Środkową i na południu po Afrykę Środkową. Zgodnie z aktualną unijną polityką rozszerzenia wiarygodny proces przystępowania oparty na ścisłych i sprawiedliwych warunkach ma kapitalne znaczenie dla zwiększania odporności krajów Bałkanów Zachodnich i Turcji. Wiele osób pragnie budować ściślejsze stosunki z Unią w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS): nasza nieprzemijająca siła przyciągania może przyspieszyć transformację w tych krajach. Odporność ma jednak także priorytetowe znaczenie w innych krajach objętych EPS, jak i poza tą grupą. UE będzie wspierać różne ścieżki prowadzące do tworzenia odporności, ukierunkowując swoje działania na najpoważniejsze przypadki trudności rządowych, gospodarczych, społecznych oraz problemów w dziedzinie klimatu i energii; będzie także pracować nad skuteczniejszymi politykami w zakresie migracji dla Europy i jej partnerów.

Zintegrowane podejście do sytuacji konfliktowych: Gdy wybuchają konflikty siłowe, zagrożone są nasze wspólne żywotne interesy. UE będzie się angażować w sposób praktyczny i pryncypialny w proces budowania pokoju; będzie także wspierać bezpieczeństwo ludzkie poprzez zintegrowane podejście. Podstawowe znaczenie ma wprowadzanie w życie „kompleksowego podejścia do konfliktów i kryzysów” przez spójne stosowanie wszystkich polityk, którymi dysponuje UE. Rozumienie i zakres „kompleksowego podejścia” zostaną jednak rozszerzone. UE będzie działać na wszystkich etapach konfliktu, bezzwłocznie podejmując działania zapobiegawcze, reagując na kryzysy w sposób odpowiedzialny i zdecydowany, inwestując w stabilizację oraz unikając przedwczesnego wycofywania się w momencie, gdy gdzie indziej wybucha nowy kryzys. UE będzie działać na różnych szczeblach sprawowania rządów: takie konflikty, jak te w Syrii i Libii, mają często wymiar lokalny, krajowy, regionalny i ogólnoświatowy i tymi aspektami należy się zająć. Poza tym sami nie jesteśmy w stanie rozwiązać żadnego z tych konfliktów. Trwały pokój można osiągnąć jedynie poprzez kompleksowe umowy oparte na szerokim, głębokim i trwałym partnerstwie regionalnym i międzynarodowym, które UE będzie promować i wspierać.

Łądy regionalne oparte na współpracy: W świecie rozdartym między światowymi wyzwaniami a oporem na szczeblu lokalnym na pierwszy plan wysuwają się dynamiki regionalne. Dobrowolne formy sprawowania rządów na szczeblu regionalnym zapewniają państwom i ludności możliwość lepszego radzenia sobie z problemami związanymi z bezpieczeństwem, czerpania korzyści gospodarczych z globalizacji, wyrażania w pełniejszy sposób kultury i tożsamości, a także wywierania wpływu w sprawach o wymiarze światowym. Jest to jedno z podstawowych założeń, na których opiera się pokój i rozwój samej UE w XXI wieku, i dlatego będziemy na całym świecie wspierać oparte na współpracy łądy regionalne. W różnych regionach – w Europie; w basenie Morza Śródziemnego, na Bliskim Wschodzie i w Afryce; po obu stronach Atlantyku, zarówno na północy, jak i na południu; w Azji; a także w Arktyce – UE będzie się kierować konkretnymi celami.

Globalne rządzenie w XXI wieku: UE zobowiązuje się działać na rzecz globalnego ładu opartego na prawie międzynarodowym, który zapewnia poszanowanie praw człowieka, zrównoważony rozwój oraz trwały dostęp do globalnych wspólnych dóbr. To zobowiązanie oznacza raczej dążenie do zmian niż tylko do zachowania istniejącego systemu. UE będzie działać na rzecz silnej Organizacji Narodów Zjednoczonych jako fundamentu wielostronnego ładu opartego na zasadach oraz będzie globalnie wypracowywać skoordynowane odpowiedzi wspólnie z organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi, państwami oraz podmiotami niepaństwowymi.

3. Od wizji do działania

Będziemy w sposób spójny realizować nasze priorytetowe cele poprzez mobilizację naszych wyjątkowych sieci, naszego znaczenia gospodarczego i wszystkich dostępnych nam narzędzi. Jednak by osiągnąć założone cele, musimy wspólnie zainwestować w wiarygodną, elastyczną i ściśle współpracującą Unię.

Unia wiarygodna: Aby prowadzić interakcje ze światem w sposób odpowiedzialny, niezbędna jest wiarygodność. Wiarygodność UE opiera się na naszej jedności, naszych wielu sukcesach, nieustannej sile przyciągania, skuteczności i spójności naszych polityk oraz na przestrzeganiu naszych wartości. Silniejsza Unia wymaga również wzmacniania wszystkich wymiarów polityki zagranicznej. Kwestią priorytetową jest zwłaszcza inwestowanie w bezpieczeństwo i obronę. Aby móc reagować na kryzysy zewnętrzne, budować potencjał naszych partnerów i gwarantować bezpieczeństwo Europy, konieczne jest pełne spektrum zdolności obronnych. Państwa członkowskie zachowują suwerenność w zakresie podejmowania decyzji co do obronności: aby jednak nabyć i utrzymać wiele z tych zdolności, współpraca w dziedzinie obronności musi stać się normą. UE będzie systematycznie wspierać współpracę obronną i dążyć do stworzenia mocnego europejskiego sektora obronnego, co dla europejskiej autonomii podejmowania decyzji i działania ma kluczowe znaczenie.

Unia elastyczna: Nasze działania dyplomatyczne muszą w pełni opierać się na Traktacie z Lizbony. Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony musi stać się bardziej elastyczna. Należy przeanalizować kwestię wzmocnionej współpracy między państwami członkowskimi – mogłaby ona prowadzić do bardziej ustrukturyzowanej formy współpracy z pełnym wykorzystaniem potencjału Traktatu z Lizbony. Polityka rozwojowa także musi stać się bardziej elastyczna i dostosowana do naszych strategicznych priorytetów.

Unia ściśle współpracująca: Powiązania między naszymi politykami zewnętrznymi, między państwami członkowskimi i instytucjami UE oraz między wewnętrznymi i zewnętrznymi wymiarami naszych polityk muszą być silniejsze. Jest to szczególnie istotne dla realizacji celów zrównoważonego rozwoju, dla migracji oraz bezpieczeństwa, a zwłaszcza walki z terroryzmem. Musimy również systematycznie uwzględniać problematykę praw człowieka i równości płci we wszystkich sektorach polityki i we wszystkich instytucjach.

Niniejsza strategia opiera się na wizji silniejszej Unii i na ambicji jej urzeczywistnienia, Unii gotowej i zdolnej polepszyć sytuację na świecie. Nasi obywatele zasługują na prawdziwą Unię, która promuje nasze wspólne interesy, angażując się w sposób odpowiedzialny i partnerski z innymi podmiotami. Od nas zależy teraz przekucie tych założeń w działania.

WSPÓLNA WIZJA, WSPÓLNE DZIAŁANIE: SILNIEJSZA EUROPA

Globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej

Potrzebujemy silniejszej Europy. Na to zasługują nasi obywatele, tego oczekuje świat.

Żyjemy w czasach kryzysu egzystencjalnego, zarówno w ramach Unii Europejskiej, jak i poza nią. Nasza Unia jest zagrożona. Nasz europejski projekt, który przyniósł bezprecedensowy pokój, dobrobyt i demokrację, jest obecnie kwestionowany. Na wschodzie europejski porządek bezpieczeństwa został naruszony, a terroryzm i przemoc nękają Afrykę Północną i Bliski Wschód, a także samą Europę. Wzrost gospodarczy nie nadąza jeszcze za zmianami demograficznymi w różnych obszarach Afryki, napięcia pod względem bezpieczeństwa w Azji zaostrzają się, a zmiana klimatu powoduje dalsze zakłócenia. Mimo to są to również czasy nadzwyczajnych szans. Globalny wzrost, mobilność i postęp technologiczny – wraz z naszymi pogłębiającymi się partnerstwami – pozwalają nam świetnie się rozwijać, a coraz większej liczbie ludzi umożliwiają wyjście z biedy i dłuższe życie w poczuciu większej wolności. Przebrniemy przez ten trudny, bardziej powiązany, kwestionowany i złożony świat kierowani naszymi wspólnymi interesami, zasadami i priorytetami. Opierając się na wartościach zapisanych w Traktatach i bazując na naszych wielu mocnych stronach i historycznych osiągnięciach, będziemy zjednoczeni w budowaniu silniejszej Unii odgrywającej zbiorową rolę na świecie.

1. GLOBALNA STRATEGIA NA RZECZ PROMOWANIA INTERESÓW NASZYCH OBYWATELI

Nasze interesy i wartości idą w parze. W naszym interesie jest promowanie naszych wartości w świecie. Jednocześnie nasze podstawowe wartości są zakorzenione w naszych interesach. Podstawowe interesy leżące u podstaw naszych działań zewnętrznych to pokój i bezpieczeństwo, dobrobyt, demokracja i ład światowy oparty na zasadach.

Pokój i bezpieczeństwo

Unia Europejska będzie promować pokój i gwarantować bezpieczeństwo swoich obywateli i swojego terytorium. Oznacza to, że Europejczycy, współdziałając z partnerami, muszą posiadać niezbędne zdolności, by się bronić i respektować swoje zobowiązania w zakresie wzajemnej pomocy i solidarności zapisane w Traktatach. Bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne są ze sobą coraz bardziej splecione: nasze bezpieczeństwo wewnętrzne łączy się z równoległym interesem w postaci zachowania pokoju w naszym sąsiedztwie i regionach nas otaczających. Oznacza ono szerszy interes w zapobieganiu konfliktom, promowaniu bezpieczeństwa ludzkiego, zajęciu się podstawowymi przyczynami braku stabilności i na działaniu na rzecz bezpieczniejszego świata.

Dobrobyt

UE będzie zwiększać dobrobyt swoich obywateli. Oznacza to wspieranie wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, równości oraz bezpiecznego i zdrowego środowiska. Jakkolwiek dobrze prosperująca Unia stanowi podstawę silniejszej Europy na świecie, to dobrobyt musi być powszechny i wymaga realizacji celów zrównoważonego rozwoju na całym świecie, w tym w Europie. Co więcej, zważywszy na to, że większa część światowego wzrostu gospodarczego w bliskiej przyszłości ma być odnotowywana poza UE, handel i inwestycje będą w coraz większym stopniu podstawą naszego dobrobytu: dobrze prosperująca Unia zależy od silnego rynku wewnętrznego i otwartego międzynarodowego systemu gospodarczego. W naszym interesie są sprawiedliwe i otwarte rynki, kształtowanie globalnych zasad gospodarczych i środowiskowych oraz trwały dostęp do globalnych dóbr dzięki otwartym szlakom morskim, lądowym, powietrznym i kosmicznym. Mając na uwadze rewolucję cyfrową, nasz dobrobyt zależy także od swobodnego przepływu informacji i globalnych łańcuchów wartości wspomaganych bezpłatnym i bezpiecznym internetem.

Demokracja

UE będzie promować odporność swoich demokracji i pozostanie wierna wartościom, które były inspiracją do jej stworzenia i rozwoju. Obejmują one poszanowanie i upowszechnianie praw człowieka, podstawowych wolności i praworządności. Są wśród nich również: sprawiedliwość, solidarność, równość, brak dyskryminacji, pluralizm i poszanowanie różnorodności. Konsekwentne wewnętrzne przestrzeganie naszych wartości zdecyduje o naszej zewnętrznej wiarygodności i wpływie. W celu zapewnienia jakości naszych demokracji będziemy przestrzegać prawa krajowego, europejskiego i międzynarodowego we wszystkich dziedzinach, od migracji i azylu po energię, zwalczanie terroryzmu i handel. Pozostanie wiernym naszym wartościom to kwestia prawa, a także etyki i tożsamości.

Ład światowy oparty na zasadach

UE będzie promować oparty na zasadach ład światowy, którego kluczową zasadą będzie multilateralizm i w którego centrum będzie Organizacja Narodów Zjednoczonych. Jesteśmy unią średnich i małych krajów i w naszym wspólnym europejskim interesie jest, by razem stawić czoła światu. Dzięki naszemu połączonemu znaczeniu możemy promować uzgodnione zasady z myślą o powstrzymaniu rozprzestrzeniania się polityki siły, a także przyczyniać się do pokojowego, sprawiedliwego i dobrze prosperującego świata. Porozumienie jądrowe z Iranem jasno ilustruje ten fakt. Wielostronny porządek zakorzeniony w prawie międzynarodowym, w tym zasady Karty Narodów Zjednoczonych i Powszechna deklaracja praw człowieka, jest jedyną gwarancją pokoju i bezpieczeństwa w kraju i za granicą. Ład światowy oparty na zasadach uwalnia pełen potencjał dobrze prosperującej Unii cechującej się otwartymi gospodarkami i głębokimi powiązaniami globalnymi, a także utrwała demokratyczne wartości w systemie międzynarodowym.

2. ZASADY KIERUJĄCE NASZYM DZIAŁANIAM ZEWNETRZNYMI

Będziemy kierować się jasnymi zasadami. Wynikają one w równym stopniu z realistycznej oceny strategicznego otoczenia, jak i z idealistycznego dążenia do tworzenia lepszego świata. Wytwarzając drogę pomiędzy Scyllą izolacjonizmu a Charybdą pochopnego interwencjonizmu, UE włączy w działania świat, okazując odpowiedzialność wobec innych i wrażliwość na nieprzewidziane zdarzenia. Wynikający z zasad pragmatyzm będzie w nadchodzących latach kierował naszymi działaniami zewnętrznymi.

Jedność

UE musi być zjednoczona w bardziej złożonym świecie cechującym się zmianami w globalnym rozkładzie sił i rozproszeniem sił. Wykuwanie jedności Europejczyków – we wszystkich instytucjach, państwach i wśród całej ludności – nigdy nie było tak ważne i tak naglące. Jeszcze nigdy nasza jedność nie była w takim stopniu kwestionowana. Razem będziemy w stanie osiągnąć więcej niż państwa członkowskie działające pojedynczo lub w sposób nieskoordynowany. Nie ma sprzeczności między interesami krajowymi a europejskimi. Nasze wspólne interesy mogą zostać zaspokojone wyłącznie wtedy, gdy będziemy zjednoczeni i będziemy działać razem. Jedynie połączone znaczenie prawdziwej unii ma potencjał zapewnienia bezpieczeństwa, dobrobytu i demokracji swoim obywatelom oraz dokonania pozytywnej zmiany na świecie. Interesom naszych obywateli najlepiej służy jedność celu wszystkich państw członkowskich i wszystkich instytucji oraz jedność w działaniu poprzez wspólną realizację spójnych polityk.

Zaangażowanie

W bardziej połączonym świecie UE wyciągnie rękę i będzie współpracować z innymi. W świetle globalnych łańcuchów wartości, galopującego postępu technologicznego i rosnącej migracji UE będzie w pełni uczestniczyć w światowym rynku i współkształtować zasady, jakie nim rządzą. UE nie może podnieść mostu zwodzonego, aby powstrzymać zagrożenia z zewnątrz. Wycofanie się ze świata jedynie pozbawia nas możliwości, jakie daje połączony świat. Degradacja środowiska i niedobór zasobów nie znają granic, podobnie jak przestępczość międzynarodowa i terroryzm. Aspektów zewnętrznych nie można oddzielić od aspektów wewnętrznych. Polityki wewnętrzne często bowiem odnoszą się jedynie do konsekwencji dynamiki zewnętrznej. Będziemy sobie radzić ze współzależnością, wraz z wszystkimi możliwościami, wyzwaniem i obawami, jakie się z nią wiążą, angażując resztę świata i współdziałając z nią.

Odpowiedzialność

W świecie bardziej kontestowanym UE będzie kierować się silnym poczuciem odpowiedzialności. Nie ma czarodziejskiej różdżki, która rozwiąże kryzysy: nie ma łatwych recept na narzucanie rozwiązań innym. Jednak odpowiedzialne zaangażowanie może przynieść pozytywne zmiany. Będziemy zatem działać bezzwłocznie, aby zapobiegać konfliktom siłowym, być zdolnym i gotowym do odpowiedzialnego, acz zdecydowanego reagowania na kryzysy, ułatwiać lokalne porozumienia i podejmować długoterminowe zobowiązania. Przyjmiemy odpowiedzialność przede wszystkim w Europie i otaczających ją regionach, jednocześnie kontynuując ukierunkowane zaangażowanie w rejonach bardziej oddalonych. Będziemy działać globalnie, aby zająć się podstawowymi przyczynami konfliktów i ubóstwa oraz bronić niepodzielności i powszechności praw człowieka.

Partnerstwo

UE będzie odpowiedzialnym globalnym podmiotem, jednak odpowiedzialność musi być wspólna i wymaga zaangażowania w nasze partnerstwa. Współodpowiedzialność będzie naszą zasadą przewodnią przy promowaniu ładu światowego opartego na zasadach. Realizując nasze cele, dotrzemy do państw, organów regionalnych i organizacji międzynarodowych. Będziemy współpracować z naszymi najważniejszymi partnerami, krajami o podobnych zapatrywaniach i grupami regionalnymi. Będziemy selektywnie współdziałać z podmiotami, z którymi współpraca jest niezbędna dla dostarczenia globalnych dóbr publicznych i stawienia czoła wspólnym wyzwaniom. Będziemy pogłębiać nasze partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym jako kluczowymi podmiotami w świecie połączonym siecią powiązań. Będziemy to czynić poprzez dialog i wsparcie, ale także za pomocą bardziej innowacyjnych form zaangażowania.

3. PRIORYTETY NASZYCH DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH

Aby promować nasze wspólne interesy, przestrzegając klarownych zasad, będziemy realizować pięć głównych priorytetów.

3.1 Bezpieczeństwo naszej Unii

Globalna strategia UE zaczyna się w domu. Przez dziesięciolecia nasza Unia umożliwiała obywatelom korzystanie z bezprecedensowego bezpieczeństwa, demokracji i dobrobytu. W nadchodzących latach będziemy bazować na tych osiągnięciach. Dzisiaj jednak terroryzm, zagrożenia hybrydowe, zmiana klimatu, niestabilność gospodarcza i brak bezpieczeństwa energetycznego zagrażają naszym obywatelom i naszemu terytorium. Polityka strachu kwestionuje europejskie wartości i europejski styl życia. Aby zachować i rozwijać to, co dotychczas wypracowaliśmy, niezbędna jest zdecydowana zmiana. Aby zagwarantować nasze bezpieczeństwo, promować nasz dobrobyt i chronić nasze demokracje, wzmocnimy się w zakresie bezpieczeństwa i obrony, w pełnej zgodzie z prawami człowieka i praworządnością. Musimy przełożyć nasze zobowiązania na rzecz wzajemnej pomocy i solidarności na działania i w większym stopniu przyczynić się do zbiorowego bezpieczeństwa Europy za pomocą pięciu kierunków działania.

Bezpieczeństwo i obrona

Jako Europejczycy musimy wziąć na siebie większą odpowiedzialność za swoje bezpieczeństwo. Musimy być gotowi i zdolni do powstrzymywania zagrożeń z zewnątrz, reagowania na nie i chronienia się przed takimi zagrożeniami. Chociaż istotą NATO jest obrona jego członków – z których większość wywodzi się z Europy – przed atakiem zewnętrznym, Europejczycy muszą być lepiej przygotowani, wyszkoleni i zorganizowani, aby w decydującym stopniu uczestniczyć w takich zbiorowych działaniach, a także aby działać niezależnie, jeżeli okaże się to konieczne. Stosowny poziom ambicji i strategicznej autonomii jest ważny dla zdolności Europy do promowania pokoju i zapewnienia bezpieczeństwa w Europie i poza jej granicami.

Europejczycy muszą być w stanie chronić Europę, reagować na zewnętrzne kryzysy i pomagać w rozwijaniu zdolności naszych partnerów w zakresie bezpieczeństwa i obrony, wykonując te zadania we współpracy z innymi. Oprócz zarządzania kryzysami zewnętrznymi i budowania zdolności, UE powinna być również w stanie pomagać w ochronie swoich członków, a także ich instytucji, na ich wniosek. Oznacza to wypełnienie naszych zobowiązań dotyczących wzajemnej pomocy i solidarności oraz obejmuje stawienie czoła wyzwaniom o wymiarze tak wewnętrznym, jak i zewnętrznym, takich jak terroryzm, zagrożenia hybrydowe, bezpieczeństwo cybernetyczne i energetyczne, przestępczość zorganizowana i zarządzanie granicami zewnętrznymi. Przykładowo, misje i operacje w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) mogą funkcjonować wraz z Europejską Strażą Graniczną i Przybrzeżną oraz wyspecjalizowanymi agencjami UE w celu poprawy ochrony granic i zwiększenia bezpieczeństwa morskiego, aby ocalić więcej istnień ludzkich, zwalczać przestępczość transgraniczną i rozbijać sieci przemytników.

Jeśli chodzi o zbiorową obronę, NATO pozostaje główną strukturą dla większości państw członkowskich. Jednocześnie stosunki UE–NATO muszą pozostać bez uszczerbku dla polityki bezpieczeństwa i obrony tych państw członkowskich, które nie są członkami NATO. UE będzie zatem pogłębiać współpracę z Sojuszem Północnoatlantyckim w duchu komplementarności, synergii i pełnego poszanowania ram instytucjonalnych, inkluzywności i autonomii decyzyjnej obu struktur. W tym kontekście UE musi zostać wzmocniona jako wspólnota bezpieczeństwa: europejskie starania w zakresie bezpieczeństwa i obrony powinny umożliwiać UE działanie w sposób niezależny, a jednocześnie przyczyniać się również do działań we współpracy z NATO oraz podejmować takie działania. Bardziej wiarygodna obrona europejska jest nieodzowna także dla zachowania zdrowego partnerstwa transatlantyckiego ze Stanami Zjednoczonymi.

Państwa członkowskie potrzebują środków technologicznych i przemysłowych do osiągnięcia i podtrzymywania takich zdolności, które stanowią podstawę ich możliwości do działania w sposób niezależny. Chociaż polityka obronna i wydatki na obronę pozostają prerogatywami krajowymi, żadne państwo członkowskie nie może sobie pozwolić na działanie w pojedynkę: działania te wymagają skoordynowanych i wspólnych starań. Głębsza współpraca w dziedzinie obrony wiąże się z interoperacyjnością, skutecznością, wydajnością i zaufaniem: podnosi ona efektywność wydatków na obronę. Rozwijanie i utrzymanie zdolności obronnych wymaga zarówno inwestycji, jak i optymalizacji wykorzystania krajowych zasobów poprzez ściślejszą współpracę.

UE będzie pomagać państwom członkowskim i zwiększy swój wkład w bezpieczeństwo i obronę Europy zgodnie z Traktatami. Stopniowa synchronizacja i wzajemne dostosowanie krajowych cykli planowania w dziedzinie obrony oraz praktyk rozwijania zdolności mogą wzmocnić strategiczną spójność między państwami członkowskimi. Unijne środki finansowe na wspieranie badań i technologii obronnych oraz współpracy międzynarodowej, a także pełne wykorzystanie potencjału Europejskiej Agencji Obrony są niezbędnymi warunkami wstępnymi europejskich działań w zakresie bezpieczeństwa i obrony wspartych silnym europejskim przemysłem obronnym.

Zwalczanie terroryzmu

Na terytorium Europy i poza nią przeprowadzono poważne ataki terrorystyczne. Zwiększone inwestycje w zwalczanie terroryzmu i solidarność w tym zakresie mają kluczowe znaczenie. Będziemy zatem wspierać szerszą wymianę informacji i współpracę wywiadowczą między państwami członkowskimi a agencjami UE. Obejmuje to wspólne powiadomienia o brutalnym ekstremizmie, siatkach terrorystów i zagranicznych bojownikach terrorystycznych, a także monitorowanie i usuwanie nielegalnych treści w mediach. Jednocześnie UE będzie wspierać szybki powrót państw członkowskich do normalnej sytuacji w przypadku ataków – poprzez zwiększone starania w zakresie bezpieczeństwa dostaw, ochronę infrastruktury krytycznej oraz wzmocnienie dobrowolnych ram zarządzania kryzysami cybernetycznymi. Pogłębimy prace w dziedzinie edukacji, komunikacji, kultury, młodzieży i sportu w celu przeciwdziałania brutalnemu ekstremizmowi. Będziemy działać na rzecz zwalczania radykalizacji postaw, poszerzając nasze partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim, podmiotami społecznymi, sektorem prywatnym i ofiarami terroryzmu, a także w drodze dialogu międzywyznaniowego i międzykulturowego. Nade wszystko UE pozostanie wierna swoim wartościom tak wewnętrznie, jak i zewnętrznie: to najsilniejsze antidotum, jakim dysponujemy na brutalny ekstremizm. Będziemy także dalej rozwijać – w zgodzie z prawami człowieka – współpracę antyterrorystyczną m.in. z Afryką Północną, Bliskim Wschodem, Bałkanami Zachodnimi i Turcją oraz współpracować z partnerami z całego świata w celu wymiany najlepszych praktyk i opracowania wspólnych programów w zakresie przeciwdziałania brutalnemu ekstremizmowi i radykalizacji postaw.

Bezpieczeństwo cybernetyczne

UE zwiększy nacisk na bezpieczeństwo cybernetyczne, przygotowując UE i wspomagając państwa członkowskie w zakresie ochrony przed zagrożeniami cybernetycznymi, przy jednoczesnym utrzymaniu otwartej, bezpłatnej i bezpiecznej cyberprzestrzeni. Wiąże się to ze wzmocnieniem zdolności technologicznych służących zmniejszeniu zagrożeń oraz ze wzmocnieniem odporności krytycznej infrastruktury, sieci i usług, a także ograniczaniem cyberprzestępczości. Oznacza to wspieranie innowacyjnych systemów technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), które gwarantują dostępność i integralność danych, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa w europejskiej przestrzeni cyfrowej poprzez odpowiednie polityki dotyczące miejsca przechowywania danych i certyfikacji cyfrowych produktów i usług. Wymaga to wplecenia kwestii cybernetycznych we wszystkie obszary polityki, wzmocnienia aspektów cybernetycznych w misjach i operacjach WPBiO oraz dalszego rozwijania platform współpracy. UE będzie wspierać polityczną, operacyjną i techniczną współpracę cybernetyczną między państwami członkowskimi, zwłaszcza w kwestii analizy i zarządzania konsekwencjami, a także promować wspólne oceny między strukturami UE a stosownymi instytucjami w państwach członkowskich. Zacieśni swoją współpracę cybernetyczną z najważniejszymi partnerami, takimi jak USA i NATO. Reakcja UE znajdzie również umocowanie w silnych partnerstwach publiczno-prywatnych. Współpraca i wymiana informacji między państwami członkowskimi, instytucjami, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim mogą promować wspólną kulturę bezpieczeństwa cybernetycznego i zwiększać gotowość na wypadek zakłóceń i ataków cybernetycznych.

Bezpieczeństwo energetyczne

Unia energetyczna stanowi zintegrowane działanie na rzecz wewnętrznych i zewnętrznych aspektów europejskiego bezpieczeństwa energetycznego. Zgodnie z celami unii energetycznej UE będzie dążyć do dywersyfikacji swoich źródeł energii, dróg dostaw oraz dostawców energii, szczególnie w dziedzinie gazu, a także do promowania najwyższych standardów bezpieczeństwa jądrowego w krajach trzecich. Dzięki naszej dyplomacji energetycznej będziemy na całym świecie zacieśniać stosunki z wiarygodnymi krajami-producentami energii i krajami tranzytowymi oraz wspierać tworzenie infrastruktury umożliwiającej zdywersyfikowanym źródłom docieranie na rynki europejskie. Jednakże wiążące porozumienia z krajami trzecimi dotyczące infrastruktury mogą mieć zróżnicowany wpływ na bezpieczeństwo dostaw w Unii lub utrudniać funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii. W związku z tym porozumienia takie muszą być przejrzyste, a wszelkie nowe elementy infrastruktury muszą być w pełni zgodne z mającym zastosowanie prawem UE, w tym z trzecim pakietem energetycznym. W kontekście wewnętrznym UE będzie pracować nad w pełni funkcjonującym wewnętrznym rynkiem energii, koncentrować się na zrównoważonej energii i efektywności energetycznej oraz spójnie rozwijać odwrócony przepływ, połączenia międzysystemowe oraz infrastrukturę przeznaczoną do magazynowania skroplonego gazu ziemnego (LNG).

Komunikacja strategiczna

UE będzie udoskonalać swoją strategiczną komunikację, angażując się w dyplomację publiczną w różnych dziedzinach i przyłączając się do działań w tym zakresie, aby przybliżyć politykę zagraniczną UE obywatelom i lepiej komunikować ją naszym partnerom. Zwiększymy naszą spójność i szybkość komunikowania naszych zasad i działań. Zapewnimy również szybkie i oparte na stanie faktycznym zwalczanie dezinformacji. Będziemy w dalszym ciągu wspierać otwarte i dociekliwe środowisko mediów w obrębie UE oraz poza nią, współpracując także z lokalnymi podmiotami i za pośrednictwem mediów społecznościowych.

3.2 Odporność państw i społeczeństw na wschód i na południe od UE

W interesie naszych obywateli leży inwestowanie w odporność państw i społeczeństw na wschodzie aż po Azję Środkową i na południu po Afrykę Środkową. Niestabilność poza naszymi granicami zagraża naszym wszystkim najważniejszym interesom. Natomiast odporność – zdolność państw i społeczeństw do reformowania się, a tym samym przeciwstawiania się wewnętrznym i zewnętrznym kryzysom oraz odbudowa po nich – jest korzystna dla nas i dla krajów w naszych sąsiednich regionach, gdyż zapoczątkowuje trwałe wzrost gospodarczy i prężne społeczeństwa. Wraz ze swymi partnerami UE będzie zatem promować odporność w sąsiadujących z nią regionach. Odporne państwo jest państwem bezpiecznym, a bezpieczeństwo ma kluczowe znaczenie dla dobrobytu i demokracji. Podobnie jest jednak w sytuacji odwrotnej. Aby zapewnić trwałe bezpieczeństwo, będziemy wspierać nie tylko instytucje państwowe. Zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju odporność to szerszy koncept obejmujący wszystkie jednostki i całe społeczeństwo. Odporne społeczeństwo, które cechują stabilna demokracja, zaufanie do instytucji oraz zrównoważony rozwój, leży u podstaw odpornego państwa.

Polityka rozszerzeniowa

Każde państwo europejskie, które szanuje i promuje wartości zapisane w naszych Traktatach, może ubiegać się o członkostwo w Unii. Wiarygodna polityka rozszerzeniowa bazująca na ścisłych i sprawiedliwych warunkach jest niezastąpionym narzędziem zwiększania odporności w odnośnych krajach, zapewniając, by modernizacja i demokratyzacja postępowały zgodnie z kryteriami przystąpienia. Wiarygodna polityka rozszerzeniowa jest strategiczną inwestycją w bezpieczeństwo i dobrobyt Europy i w ogromnym stopniu już przyczyniła się do pokoju na obszarach dawniej ogarniętych wojną.

W ramach aktualnej polityki rozszerzeniowej wyzwania w postaci migracji, bezpieczeństwa energetycznego, terroryzmu i przestępczości zorganizowanej stoją zarówno przed UE, jak i Bałkanami Zachodnimi i Turcją. Można im stawić czoła tylko wspólnie. Odporności tych krajów nie można jednak przyjmować za pewnik. UE ma wyjątkowe wpływy we wszystkich tych krajach. Strategicznym wyzwaniem dla UE jest zatem promowanie reformy politycznej, praworządności, konwergencji gospodarczej i stosunków dobrosąsiedzkich w regionie Bałkanów Zachodnich i w Turcji, przy jednoczesnym kontynuowaniu współpracy pomiędzy poszczególnymi sektorami.

Polityka UE wobec krajów kandydujących będzie nadal opierać się na jasnym, rygorystycznym i sprawiedliwym procesie przystąpienia. Będzie się ona przede wszystkim koncentrować na fundamentalnych wymogach w zakresie członkostwa, obejmować większą kontrolę reform, jaśniejsze wymogi w zakresie reform oraz informacje zwrotne od Komisji Europejskiej i państw członkowskich, a także lokalnych społeczeństw obywatelskich. Jednocześnie unijne wsparcie dla tych krajów i współpraca z nimi muszą przynosić konkretne korzyści dziś, a wiedza o nim musi być sprawnie przekazywana. Oznacza to współpracę w zakresie: zwalczania terroryzmu; reformy sektora bezpieczeństwa; migracji; infrastruktury; energii i klimatu; pogłębiania kontaktów międzyludzkich; oraz ponownego dostosowania części unijnej pomocy z myślą o widocznej poprawie warunków życia obywateli.

Nasi sąsiedzi

Odporność państw i społeczeństw jest naszym strategicznym priorytetem w sąsiedztwie. Wiele osób objętych zakresem europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) zarówno na wschodzie, jak i na południu pragnie zbudować bliższe relacje z Unią. Nasza nieprzemijająca siła przyciągania może pobudzić transformację; siła ta nie jest też wymierzona przeciwko żadnemu krajowi. W grupie tej znajdują się obecnie takie kraje, jak Tunezja lub Gruzja, których sukces jako dobrze prosperujących, pokojowych i stabilnych demokracji odbiłby się szerokim echem w całych odnośnych dla nich regionach. EPS ponownie skupiła się na krajach objętych Partnerstwem Wschodnim i krajach południowego rejonu Morza Śródziemnego pragnących rozwijać z nami silniejsze relacje. Będziemy wspierać te kraje we wdrażaniu układów o stowarzyszeniu, w tym pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu (DCFTA). Będziemy również kreatywnie myśleć o dalszym pogłębianiu dostosowanych do potrzeb partnerstw. Wśród możliwości jest stworzenie obszaru ekonomicznego z krajami wdrażającymi DCFTA, rozszerzenie sieci transeuropejskich oraz Wspólnoty Energetycznej, a także budowanie połączeń fizycznych i cyfrowych. Powiązania społeczne również będą wzmacniane dzięki zwiększonej mobilności, wymianom kulturalnym i edukacyjnym, współpracy w dziedzinie badań naukowych oraz platform społeczeństwa obywatelskiego. Pełne uczestnictwo w programach i agencjach UE będzie kontynuowane wraz ze strategicznym dialogiem z myślą o utorowaniu drogi dla dalszego zaangażowania tych krajów w WPBiO.

Odporność jest jednym ze strategicznych priorytetów w całym rejonie na wschód i na południe od UE, zarówno w krajach, które pragną silniejszych powiązań z UE, jak i w krajach – w ramach i poza EPS – które sobie tego nie życzą. UE będzie wspierać różne drogi do odporności na wschód i południe od swych granic, skupiając się na najpilniejszych aspektach niestabilności i kierując swoje działania na te aspekty, w których możemy dokonać konkretnych zmian.

Odporność w regionach otaczających UE

UE będzie stosować wieloaspektowe podejście do kwestii odporności w otaczających ją regionach. Choć państwa represyjne są z natury niestabilne w perspektywie długoterminowej, istnieje wiele sposobów na to, aby budować integracyjne, zamożne i bezpieczne społeczeństwa. W związku z tym będziemy realizować polityki, które są dostosowane do potrzeb, aby wspierać integracyjne i odpowiedzialne sprawowanie rządów, mające kluczowe znaczenie dla walki z terroryzmem, korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz dla ochrony praw człowieka. Represje nie pozwalają dawać ujścia niezadowoleniu i marginalizują społeczności. UE będzie zatem propagować prawa człowieka poprzez dialog i wsparcie, także w najtrudniejszych przypadkach. W ramach długoterminowego zaangażowania będziemy uparcie dążyć do zwiększania ochrony praw człowieka. Będziemy rozwijać realizowane na szczeblu lokalnym i oparte na prawach lokalne podejścia do reformy wymiaru sprawiedliwości, sektorów bezpieczeństwa i obrony państw oraz wspierać niestabilne państwa w budowaniu zdolności, w tym bezpieczeństwa cybernetycznego. Będziemy pracować w obszarach rozwoju, dyplomacji i WPBiO, dbając o to, by nasze wysiłki na rzecz reformy sektora bezpieczeństwa przyczyniały się do budowy i zwiększania zdolności naszych partnerów do zapewnienia bezpieczeństwa w ramach praworządności. Będziemy współpracować z innymi podmiotami międzynarodowymi, koordynując – w szczególności z ONZ i NATO – nasze działania w zakresie budowania zdolności.

Państwa są odporne, gdy społeczeństwa czują, że stają się coraz bogatsze, i z nadzieją patrzą w przyszłość. Zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju UE przyjmie oparte na ścisłej współpracy podejście do realizowanych polityk w zakresie pomocy humanitarnej, rozwoju, migracji, handlu, inwestycji, infrastruktury, edukacji, zdrowia i badań, a także zwiększy spójność działań UE i jej państw członkowskich w ujęciu horyzontalnym. Będziemy walczyć z ubóstwem i nierównością, zwiększać dostęp do usług publicznych i zabezpieczenia społecznego, a także bronić godnych miejsc pracy, w szczególności dla kobiet i młodzieży. Będziemy promować warunki sprzyjające nowym przedsięwzięciom gospodarczym, zatrudnieniu i włączeniu grup marginalizowanych. Fundusze na rzecz rozwoju powinny stymulować strategiczne inwestycje w ramach partnerstw publiczno-prywatnych, wspierając trwały wzrost gospodarczy, tworzenie miejsc pracy oraz zdobywanie umiejętności i transfery technologii. Wykorzystamy nasze umowy handlowe, by wspierać trwały rozwój gospodarczy, ochronę praw człowieka i zarządzanie oparte na zasadach.

Odporność społeczna zostanie wzmocniona poprzez pogłębienie stosunków ze społeczeństwem obywatelskim, zwłaszcza w jego wysiłkach zmierzających do rozliczania rządów z ciążącej na nich odpowiedzialności. Nasze działania będą w większym stopniu skierowane do organizacji kulturalnych, wspólnot religijnych, partnerów społecznych i obrońców praw człowieka; będziemy też otwarcie występować przeciwko ograniczaniu przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego, m.in. poprzez naruszanie wolności słowa i zreszania się. Pozytywna zmiana może się dokonać jedynie poprzez działania na szczeblu krajowym i może minąć wiele lat, zanim to nastąpi. Nasze zaangażowanie na rzecz społeczeństwa obywatelskiego będzie zatem miało charakter długoterminowy. Będziemy kształtować odporność społeczną także poprzez nasilenie prac w obszarze edukacji, kultury i młodzieży w celu promowania pluralizmu, współistnienia i wzajemnego szacunku.

Ponadto UE będzie dążyć do zwiększenia odporności systemu energetycznego i środowiska. Transformacja sektora energetycznego jest jednym z głównych wyzwań w otaczających nas regionach, ale musi przebiegać we właściwy sposób, by uniknąć podsycania napięć społecznych. Zmiana klimatu i degradacja środowiska przyczyniają się do zaostrzenia potencjalnego konfliktu ze względu na ich wpływ na pustynnienie, degradację gleby, niedobór wody i żywności. Podobnie jak w przypadku wysiłków podejmowanych w ramach reformy sektora bezpieczeństwa, polityki dotyczące reformy sektora energetycznego i środowiskowego mogą być pomocne dla krajów partnerskich przy transformacji sektora energetycznego i w działaniach na rzecz klimatu. Poprzez te działania będziemy zachęcać do liberalizacji rynku energii, rozwoju energii odnawialnej, lepszego stanowienia prawa i transferu technologii, a także łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej. W kontekście rozwoju, dyplomacji i współpracy naukowej będziemy również wspierać rządy przy opracowywaniu trwałych rozwiązań w zakresie produkcji żywności oraz zużycia wody i energii.

Skuteczniejsza polityka migracyjna

W naszych działaniach na rzecz odporności skoncentrujemy się w szczególności na krajach pochodzenia i tranzytu migrantów i uchodźców. Znacznie zintensyfikujemy działania humanitarne w tych krajach, skupiając się na kwestiach edukacji, kobiet i dzieci. Wraz z krajami pochodzenia i tranzytu będziemy rozwijać wspólne i dostosowane do potrzeb podejścia do kwestii migracji obejmujące takie zagadnienia, jak rozwój, dyplomacja, mobilność, legalna migracja, zarządzanie granicami, readmisja i powrót. Poprzez rozwój, fundusze powiernicze, dyplomację prewencyjną i mediację będziemy współpracować z krajami pochodzenia, aby eliminować podstawowe przyczyny wysiedleń i zapobiegać im, zarządzać migracją i walczyć z przestępczością transgraniczną. Będziemy wspierać kraje tranzytu poprzez zwiększenie zdolności przyjmowania i udzielania azylu oraz działania w zakresie edukacji, szkolenia zawodowego i źródeł utrzymania migrantów. Musimy powstrzymać nieuregulowane przepływy migracyjne poprzez zapewnienie większej skuteczności w zakresie powrotów, jak również poprzez zapewnienie regularnych kanałów mobilności ludzi. Oznacza to wzmocnienie i stosowanie istniejących legalnych i cyrkulacyjnych kanałów migracji. Oznacza to również prace nad bardziej skutecznym wspólnym europejskim systemem azylowym, który będzie strzegł prawa do ubiegania się o azyl poprzez zapewnienie możliwości bezpiecznego, uregulowanego i legalnego przyjazdu uchodźców ubiegających się o ochronę międzynarodową w UE. Jednocześnie będziemy współpracować z naszymi międzynarodowymi partnerami w celu zapewnienia przestrzegania wspólnych globalnych obowiązków i solidarności. Będziemy ustanawiać bardziej skuteczne partnerstwa w zakresie zarządzania migracją z agencjami ONZ, krajami wschodzącymi, organizacjami regionalnymi, społeczeństwem obywatelskim i społecznościami lokalnymi.

3.3 Zintegrowane podejście do sytuacji konfliktowych i kryzysowych

Coraz częściej jesteśmy świadkami załamania państw niestabilnych w wyniku konfliktów siłowych. Te sytuacje kryzysowe oraz niewyobrażalna przemoc i cierpienia ludzkie, jakie wywołują, są zagrożeniem dla naszych wspólnych żywotnych interesów. UE będzie uczestniczyć, w praktyczny i zasadniczy sposób, w działaniach na rzecz przywracania pokoju, koncentrując nasze wysiłki na regionach sąsiadujących z Unią na wschodzie i południu; w poszczególnych przypadkach będzie rozważać zaangażowanie w dalszych regionach. UE, dzięki zintegrowanemu podejściu, będzie wspierać bezpieczeństwo ludzi.

Wszystkie te konflikty mają wiele wymiarów, dotyczą one tak odległych kwestii, jak bezpieczeństwo i kwestie płci społeczno-kulturowej, czy sprawowanie rządów i gospodarka. Zasadnicze znaczenie ma wdrażanie podejścia *wielowymiarowego* przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych polityk i instrumentów mających na celu zapobieganie konfliktom, zarządzanie nimi i ich rozwiązywanie. Jednak zakres „kompleksowego podejścia” zostanie rozszerzony jeszcze bardziej. Nie ma szybkich rozwiązań dla żadnego z tych konfliktów. Doświadczenia z Somalii, Mali, Afganistanu i innych krajów uwypuklają ich przedłużający się charakter. UE będzie zatem realizować podejście *wieloetapowe*, działając na wszystkich etapach konfliktu. Będziemy wspierać zapobieganie konfliktom, rozwiązywanie ich i stabilizowanie sytuacji oraz unikać przedwczesnego wycofywania się w momencie, gdy gdzie indziej wybuchnie nowy kryzys. UE będzie zatem dalej angażować się w rozwiązywanie długotrwałych konfliktów w krajach Partnerstwa Wschodniego. Żaden z tych konfliktów nie odbywa się na pojedynczym poziomie sprawowania rządów. Takie konflikty, jak te w Syrii i Libii, często wybuchają na szczeblu lokalnym, ale to właśnie wymiar regionalny, krajowy i ogólnoświatowy, jakiego nabierają, sprawia, że stają się tak złożone. Dlatego też UE będzie stosować *wielopoziomowe* podejście do konfliktów, podejmując działania na szczeblu lokalnym, krajowym, regionalnym i światowym. Poza tym sama UE nie jest w stanie rozwiązać żadnego z tych konfliktów. Będziemy stosować podejście *wielostronne* angażujące wszystkie podmioty uczestniczące w konflikcie i niezbędne do jego rozwiązania. W sposób bardziej systematyczny będziemy występować w charakterze partnera w terenie dla organizacji regionalnych i międzynarodowych, dwustronnych organizacji darczyńców i społeczeństwa obywatelskiego. Należy również dążyć do ściślejszej współpracy na szczeblu regionalnym i międzynarodowym. Trwały pokój można osiągnąć jedynie poprzez kompleksowe umowy oparte na szerokim, głębokim i trwałym partnerstwie regionalnym i międzynarodowym.

Pokój jako działanie zapobiegawcze

Od dawna wiadomo, że zapobieganie konfliktom jest bardziej wydajne i skuteczne niż działania w sytuacjach kryzysowych po wybuchu kryzysu. Gdy do konfliktu jednak dojdzie, zwykle z upływem czasu staje się on coraz bardziej nierozwiązywalny. UE ma dobre wyniki w zakresie budowania pokoju i dyplomacji w ramach działań zapobiegawczych. Należy zatem zdwoić wysiłki w zakresie zapobiegania – monitorując podstawowe przyczyny konfliktów, takie jak łamanie praw człowieka, nierówności, napięcia związane z niedoborem zasobów naturalnych i zmiana klimatu – ponieważ stanowią one czynnik zwielokrotniający zagrożenia wywołujący niedobór wody i żywności, pandemie i wysiedlenia.

System wczesnego ostrzegania jest mało użyteczny, chyba że w jego wyniku podejmuje się szybkie działania. Oznacza to regularne przedstawianie Radzie sprawozdań i wniosków, prowadzenie prewencyjnej dyplomacji i mediacji poprzez uruchomienie delegatur UE i działania specjalnych przedstawicieli oraz pogłębianie partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim. Musimy rozwinąć kulturę polityczną przewidującą szybsze działania w odpowiedzi na ryzyko wystąpienia konfliktu siłowego.

Bezpieczeństwo i stabilizacja

UE będzie się angażować w sposób bardziej systematyczny w działania w ramach tych konfliktów dotyczące aspektów bezpieczeństwa. W pełnej zgodności z prawem międzynarodowym europejska polityka bezpieczeństwa i obrony musi być lepiej przygotowana do działań służących budowaniu pokoju, gwarantowaniu bezpieczeństwa i ochronie życia ludzkiego, zwłaszcza ludności cywilnej. UE musi być w stanie w sposób szybki, odpowiedzialny i zdecydowany reagować na kryzysy, zwłaszcza aby pomóc zwalczać terroryzm. Musi być w stanie zapewnić bezpieczeństwo w sytuacjach, gdy wynegocjowano porozumienia pokojowe i utworzono lub tworzy się rządy tymczasowe. Jeżeli nie da się wypracować takich porozumień, UE powinna być gotowa zapewnić wsparcie i pomoc na rzecz umacniania lokalnego zawieszenia broni, torując drogę do budowania zdolności. Jednocześnie, poprzez spójną realizację polityki wewnętrznej i zewnętrznej, UE musi przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się niestabilności, którą takie konflikty mogą powodować, i dotyczącą wielu kwestii, poczynając od nielegalnego handlu i przemytu po terroryzm.

Gdy pojawi się perspektywa stabilizacji, UE musi umożliwić legalnym instytucjom szybkie zapewnianie ludności lokalnej podstawowych usług i bezpieczeństwa, zmniejszając ryzyko ponownego sięgania po przemoc i umożliwiając powrót wysiedleńcom. Dlatego też będziemy dążyć do wyeliminowania luk w naszych działaniach podejmowanych w okresie między zakończeniem przemocy a odbudową w perspektywie długoterminowej i do wypracowania dwutorowego – obejmującego bezpieczeństwo i rozwój – charakteru naszego zaangażowania.

Rozwiązywanie konfliktów

Każdy kraj objęty konfliktem będzie musiał odbudować umowę społeczną między państwem i jego obywatelami. Unia będzie wspierać te wysiłki, wspierając pluralistyczne sprawowanie rządów na wszystkich szczeblach. Kiedy naruszone jest „centrum”, działania wyłącznie odgórne mają ograniczony skutek. Aby osiągnąć wszechstronne porozumienie polityczne, trzeba działać na wszystkich poziomach. W kontekście WPBiO, rozwoju oraz ukierunkowanych instrumentów finansowych będziemy łączyć odgórne i oddolne wysiłki wspierające fundamenty zrównoważonej państwowości w oparciu o inicjatywy na szczeblu lokalnym. Współpraca na szczeblu lokalnym – na przykład z władzami lokalnymi i gminami – może pomóc zapewnić obywatelom podstawowe usługi i przewiduje większe zaangażowanie na rzecz ugruntowanego społeczeństwa obywatelskiego. Działania w tym kierunku poprawią też naszą wiedzę na temat sytuacji lokalnej, dzięki czemu będziemy mogli dokonać rozróżnienia na grupy, z którymi będziemy rozmawiać bez udzielania wsparcia, i grupy, które będziemy aktywnie wspierać, jako liderów w zakresie bezpieczeństwa ludzkiego i pojednania.

UE będzie również wspierać pluralistyczne sprawowanie rządów na wszystkich szczeblach poprzez mediacje i pośrednictwo. Jednocześnie będziemy pracować nad bardziej kreatywnymi sposobami prowadzenia dyplomacji. Oznacza to również promowanie roli kobiet w działaniach na rzecz pokoju: począwszy od wdrożenia rezolucji RB ONZ dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa do ulepszenia wewnętrznej równowagi płci w UE. Wiąże się to z bardziej systematycznym korzystaniem z dyplomacji kulturalnej, międzywyznaniowej, naukowej i ekonomicznej w warunkach konfliktu.

Gospodarka polityczna czasów pokoju

UE będzie rozwijać przestrzeń, w której legalna gospodarka może się ugruntować i umacniać. W trakcie konfliktów siłowych oznacza to zapewnienie dostępu do pomocy humanitarnej, aby umożliwić dostarczanie podstawowych dóbr i świadczenie podstawowych usług. Oznacza to również prace mające na celu zerwanie z gospodarką polityczną czasów wojny i stworzenie możliwości legalnego zapewniania bytu. Wymaga to większej synergii między pomocą humanitarną i rozwojową, ukierunkowania naszego wsparcia w taki sposób, by zapewnić ochronę zdrowia, edukację, ochronę, podstawowe dobra i legalne zatrudnienie. Gdy pojawi się perspektywa stabilizacji, handel i rozwój – działające w synergii – mogą stanowić podstawę budowania pokoju w długim okresie.

Środki ograniczające, w połączeniu z działaniami dyplomatycznymi, to kluczowe narzędzia umożliwiające pokojowe przemiany. Mogą one odgrywać zasadniczą rolę w powstrzymaniu konfliktów, zapobieganiu im i ich rozwiązywaniu. Inteligentne sankcje, zgodnie z prawem międzynarodowym i unijnym, będą szczegółowo planowane i monitorowane w celu wspierania legalnej gospodarki i unikania działań ze szkodą dla lokalnych społeczności. W celu zwalczania przestępczej gospodarki czasów wojny UE musi też unowocześnić swoją politykę w zakresie kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania i zwalczać nielegalny handel dobrami kultury i zasobami naturalnymi.

3.4 Łady regionalne oparte na współpracy

W świecie rozdartym między światowymi wyzwaniami a oporem na szczeblu lokalnym na pierwszy plan wysuwają się dynamiki regionalne. Regiony będące skomplikowanymi sieciami wpływów, interakcji i tożsamości stanowią w zdecentralizowanym świecie kluczową przestrzeń ładu. Dobrowolne formy sprawowania rządów na szczeblu regionalnym zapewniają państwom i ludności możliwość lepszego radzenia sobie z problemami związanymi z bezpieczeństwem, czerpania korzyści gospodarczych z globalizacji, wyrażania w pełniejszy sposób kultury i tożsamości, a także wywierania wpływu w sprawach o wymiarze światowym. Jest to jedno z podstawowych założeń, na których opiera się pokój i rozwój UE w XXI wieku. Dlatego będziemy propagować i wspierać na całym świecie łady regionalne oparte na współpracy, także na obszarach charakteryzujących się największymi podziałami. Łady regionalne nie przybierają jednej formy. Tam, gdzie jest to możliwe i zgodne z naszymi interesami, UE będzie wspierać organizacje regionalne. Nie chodzi nam o eksportowanie naszego modelu, lecz raczej o to, by wzajemnie czerpać inspiracje z różnorodnych doświadczeń regionalnych. Łady regionalne oparte na współpracy to nie tylko organizacje. Łady te obejmują kombinację stosunków dwustronnych, subregionalnych, regionalnych i międzyregionalnych. Chodzi także o rolę odgrywaną przez globalnych graczy w połączeniu z regionalnymi działaniami na rzecz współpracy. Wszystkie te elementy mogą razem służyć rozwiązaniu transnarodowych konfliktów, stawieniu czoła transnarodowym wyzwaniom i czerpaniu korzyści z transnarodowych możliwości. UE będzie się w poszczególnych regionach świata kierować konkretnymi celami. We wszystkich regionach będziemy inwestować w stosunki oparte na współpracy, aby propagować wspólną globalną odpowiedzialność.

Europejski ład bezpieczeństwa

Suwerenność, niezależność i integralność terytorialna państw, nienaruszalność granic oraz pokojowe rozstrzyganie sporów to kluczowe elementy europejskiego ładu bezpieczeństwa. Zasady te mają zastosowanie do wszystkich państw, zarówno w UE, jak i poza jej granicami.

Pokój i stabilność w Europie nie są już jednak pewnikiem. Pogwałcenie przez Rosję prawa międzynarodowego oraz destabilizacja Ukrainy, a także przedłużające się konflikty w szerzej rozumianym regionie Morza Czarnego, podważyły podstawy europejskiego ładu bezpieczeństwa. UE będzie jednomyślna w popieraniu prawa międzynarodowego, demokracji, praw człowieka, współpracy oraz prawa każdego kraju do swobodnego decydowania o swojej przyszłości.

Jednym z kluczowych wyzwań są stosunki z Rosją. Konsekwentne i jednomyślne podejście musi pozostać fundamentem polityki UE wobec Rosji. Istotne zmiany w stosunkach między UE a Rosją są oparte na pełnym poszanowaniu prawa międzynarodowego i zasad leżących u podstaw europejskiego ładu bezpieczeństwa, w tym aktu końcowego z Helsinek oraz Karty paryskiej. Nie uznamy nielegalnej aneksji Krymu przez Rosję ani nie pogodzimy się z destabilizacją wschodniej Ukrainy. Będziemy wzmacniać UE, zwiększać odporność naszych wschodnich sąsiadów oraz stać na straży ich prawa do swobodnego kształtowania ich podejścia do UE. Jednocześnie UE i Rosja są od siebie wzajemnie zależne. Dlatego też zawsze gdy nasze interesy będą się pokrywać, będziemy podejmować kontakty z Rosją w celu omówienia rozbieżności i prowadzenia współpracy. Oprócz zagadnień polityki zagranicznej objętych obecnie współpracą kontakty mogłyby dotyczyć także wybranych kwestii o znaczeniu europejskim, w tym klimatu, Arktyki, bezpieczeństwa morskiego, edukacji, badań i współpracy transgranicznej. Kontakty powinny także obejmować głębsze więzi społeczne, zapewniane poprzez ułatwienia w podróżowaniu dla studentów, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego oraz przedsiębiorców.

W odniesieniu do całego regionu UE będzie promować współpracę z Radą Europy i Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE). OBWE jako organizacja o działaniach obejmujących całą Europę i sięgających aż po Azję Środkową oraz mająca powiązania transatlantyckie stanowi zasadniczy element europejskiego ładu bezpieczeństwa. UE będzie wzmacniać swój wkład w ramach OBWE oraz zacieśniać współpracę z nią, gdyż jest to jeden z filarów europejskiego bezpieczeństwa.

Pokój i dobrobyt w basenie Morza Śródziemnego, na Bliskim Wschodzie i w Afryce

Basen Morza Śródziemnego, Bliski Wschód oraz części Afryki Subsaharyjskiej pogrążone są w chaosie, którego skutki będą prawdopodobnie widoczne dopiero za wiele lat. Rozwiązywanie konfliktów oraz wspieranie rozwoju i praw człowieka na południu ma zasadnicze znaczenie dla stawienia czoła problemom związanym z zagrożeniem terrorystycznym, wyzwaniem demograficznymi, migracją i zmianą klimatu oraz dla wykorzystania możliwości zapewnienia wspólnego dobrobytu. UE zwiększy swoje wsparcie dla regionalnych i subregionalnych organizacji w Afryce i na Bliskim Wschodzie oraz zintensyfikuje współpracę z tymi organizacjami, a także umocni formaty współpracy działające w regionie. Organizacje regionalne nie zajmują się jednak wszystkimi istotnymi zmianami, a w niektórych z nich odzwierciedlone są istniejące podziały. Będziemy zatem także działać w sposób elastyczny, tak by pomóc pokonać podziały i wspierać podmioty regionalne w osiąganiu konkretnych rezultatów. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez mobilizację naszych polityk i ram dwustronnych i wielostronnych, a także poprzez partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim w regionie.

UE będzie podejmować pięć kierunków działań. Po pierwsze, w regionie Maghrebu i Bliskiego Wschodu UE będzie popierać działającą współpracę wielostronną. Będziemy wspierać praktyczną współpracę, m.in. za pośrednictwem Unii dla Śródziemnomorza, w kwestiach takich jak bezpieczeństwo granic, nielegalny handel, zwalczanie terroryzmu, nieprolifracja, bezpieczeństwo wodne i żywnościowe, energia i klimat, a także zarządzanie infrastrukturą i klęskami żywiołowymi. Będziemy popierać dialog i negocjacje w odniesieniu do konfliktów regionalnych, takich jak konflikty w Syrii i Libii. W kwestii konfliktu palestyńsko-izraelskiego UE będzie ściśle współpracować z kwartetem bliskowschodnim, Ligą Państw Arabskich oraz wszystkimi kluczowymi zainteresowanymi stronami, po to by utrzymać perspektywę wprowadzenia trwałego rozwiązania dwupaństwowego w oparciu o linie podziału z 1967 r. wraz z odpowiednią wymianą ziem oraz by przywrócić warunki umożliwiające prowadzenie konstruktywnych negocjacji. Ponadto UE będzie promować pełne przestrzeganie prawa europejskiego i międzynarodowego w ramach pogłębiania współpracy z Izraelem i Autonomią Palestyńską.

Po drugie, UE będzie zacieśniać współpracę sektorową z Turcją, a jednocześnie dążyć do ugruntowania tureckiej demokracji zgodnie z kryteriami przystąpienia tego kraju do UE, obejmującymi unormowanie stosunków z Cyprem. UE będzie zatem kontynuować proces akcesyjny, utrzymując rygorystyczną i sprawiedliwą warunkowość przystąpienia, a jednocześnie w sposób spójny angażować się w dialog dotyczący zwalczania terroryzmu, bezpieczeństwa regionalnego i uchodźców. Będziemy również pracować nad modernizacją unii celnej i liberalizacją reżimu wizowego oraz dalej współpracować z Turcją w dziedzinie edukacji, energii i transportu.

Po trzecie, UE będzie dążyć do wyważonego zaangażowania w regionie Zatoki Perskiej. Będzie kontynuować współpracę z Radą Współpracy Państw Zatoki (RWPZ) oraz poszczególnymi państwami Zatoki Perskiej. Ponadto, opierając się na wspólnym kompleksowym planie działania z Iranem i na jego realizacji, UE będzie także stopniowo podejmować współpracę z Iranem w kwestiach takich jak handel, badania, środowisko, energia, przeciwdziałanie nielegalnemu handlowi, migracja i wyzwania społeczne. Pogłębi dialog z Iranem i państwami RWPZ dotyczący konfliktów regionalnych, praw człowieka, zwalczania terroryzmu, działając na rzecz zapobiegania rozlewaniu się istniejących kryzysów i wspierania możliwości w zakresie współpracy i dyplomacji.

Po czwarte, w świetle rosnącej współzależności między Afryką Północną a Subsaharyjską, a także między Rogiem Afryki a Bliskim Wschodem, UE będzie wspierać współpracę w tych subregionach. Obejmuje to wspieranie stosunków trójstronnych w regionie Morza Czerwonego między Europą, Rogiem Afryki i Zatoką Perską, po to by stawić czoła wspólnym wyzwaniom w dziedzinie bezpieczeństwa oraz wykorzystywać możliwości gospodarcze. Oznacza to systematyczne zajmowanie się transgranicznymi zmianami o wymiarze transgranicznym w regionie północnej i zachodniej Afryki, Sahelu i Jeziora Czad poprzez ściślejsze powiązania z Unią Afrykańską, Wspólnotą Gospodarczą Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS) i Grupą Pięciu na rzecz Sahelu.

I wreszcie, będziemy działać na rzecz pokoju i rozwoju w Afryce, traktując to jako inwestycję w nasze własne bezpieczeństwo i dobrobyt. Nasilimy współpracę m.in. z Unią Afrykańską, a także z ECOWAS-em, Międzyrządowym Organem ds. Rozwoju w Afryce Wschodniej i Wspólnotą Wschodnioafrykańską oraz zwiększymy wsparcie na rzecz tych podmiotów. Musimy zwiększyć nasze wysiłki, by stymulować wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w Afryce. Umowy o partnerstwie gospodarczym mogą pobudzać afrykańską integrację i mobilność oraz zachęcać Afrykę do pełnego i równego udziału w globalnym łańcuchu wartości. Miłowy krok pod względem inwestycji europejskich w Afryce jest potrzebny także, by wesprzeć zrównoważony rozwój. Będziemy budować silniejsze powiązania pomiędzy naszymi politykami w zakresie handlu, rozwoju i bezpieczeństwa w Afryce oraz łączyć wysiłki rozwojowe z działaniami w zakresie migracji, zdrowia, edukacji, energii i klimatu, nauki i technologii, zwłaszcza w celu poprawy bezpieczeństwa żywnościowego. Będziemy nadal wspierać wysiłki na rzecz wspierania pokoju i bezpieczeństwa w Afryce oraz wspomagać prace organizacji afrykańskich w zakresie zapobiegania konfliktom, zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej, a także w zakresie migracji i zarządzania granicami. Będziemy to czynić, posługując się dyplomacją, wspólną polityką bezpieczeństwa i obrony oraz rozwojem, a także funduszami powierniczymi wspierającymi strategię regionalne.

Ścisła współpraca atlantycka

UE będzie dalej inwestować w silne więzi transatlantyckie, zarówno z Północą, jak i Południem. Solidne partnerstwo transatlantyckie za pośrednictwem NATO oraz ze Stanami Zjednoczonymi i Kanadą pomaga nam wzmocnić odporność, rozwiązywać konflikty oraz przyczyniać się do skutecznego globalnego rządzenia. Od prawie 70 lat NATO jest dla swoich członków podstawą bezpieczeństwa euroatlantyckiego. Pozostaje najsilniejszym i najbardziej skutecznym sojuszem wojskowym na świecie. UE będzie pogłębiać swoje partnerstwo z NATO poprzez skoordynowane rozwijanie zdolności obronnych, równoległe i zsynchronizowane ćwiczenia oraz wzajemnie wzmacniające się działania służące budowaniu zdolności naszych partnerów, przeciwdziałaniu zagrożeniom hybrydowym i cybernetycznym oraz promowaniu bezpieczeństwa morskiego.

UE będzie dążyć do zawarcia transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP) z USA. Podobnie jak kompleksowa umowa gospodarczo-handlowa (CETA) z Kanadą, TTIP jest wyrazem transatlantyckiego zaangażowania na rzecz wspólnych wartości i przejawem naszej gotowości do realizacji ambitnego i opartego na zasadach programu handlowego. Jeśli chodzi o szerzej pojętą agendę bezpieczeństwa, USA pozostaną naszym głównym partnerem. UE zacieśni współpracę z USA i Kanadą dotyczącą działań w zakresie zarządzania kryzysowego, zwalczania terroryzmu, spraw cyberprzestrzeni, migracji, energii i klimatu.

W szerzej pojętym obszarze atlantyckim Unia będzie rozszerzać współpracę i budować silniejsze partnerstwa z Ameryką Łacińską i Karaibami w oparciu o wspólne wartości i interesy. Będzie rozwijać wielostronne powiązania ze Wspólnotą Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAC) oraz z różnymi grupami regionalnymi stosownie do ich przewagi konkurencyjnej. Zintensyfikujemy dialog polityczny i współpracę w zakresie migracji, bezpieczeństwa morskiego i ochrony życia morskiego, energii i zmiany klimatu, rozbrojenia, nieprolifracji oraz kontroli zbrojeń, a także zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu. Będziemy dążyć do zawarcia umowy o wolnym handlu z Mercosurem, rozwijać umowę o dialogu politycznym i współpracy z Kubą oraz inwestować w ścisłe społeczno-gospodarcze powiązania z państwami Ameryki Łacińskiej i Karaibów poprzez ułatwienia wizowe, wymiany studentów, partnerstwa, współpracę badawczą i projekty techniczne. Będziemy również aktywnie wspierać negocjowanie i realizację porozumień pokojowych w regionie, podobnie jak to czynimy w Kolumbii.

Połączona Azja

Istnieje bezpośredni związek między dobrobytem Europy a bezpieczeństwem Azji. W świetle znaczenia gospodarczego Azji dla UE i *vice versa* pokój i stabilność w Azji są warunkiem naszego dobrobytu. Będziemy pogłębiać dyplomację gospodarczą i zwiększać naszą rolę w zakresie bezpieczeństwa w Azji.

UE będzie współpracować z Chinami w oparciu o poszanowanie praworządności zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym. Będziemy stosować spójne podejście do ukierunkowanych na Zachód dążeń Chin związanych z łącznością, maksymalizując potencjał platformy łączności między UE a Chinami, oraz będziemy kontynuować proces ASEM i współpracę UE–ASEAN. UE zacieśni także stosunki handlowe i inwestycyjne z Chinami, dążąc do zapewnienia równych warunków działania, odpowiedniej ochrony praw własności intelektualnej, silniejszej współpracy w zakresie wysokiej klasy technologii oraz do dialogu w sprawie reform gospodarczych, praw człowieka i działań w dziedzinie klimatu. Jednocześnie UE wzmocni swoją aktywność w obszarze dyplomacji gospodarczej w regionie, pracując na rzecz ambitnych umów o wolnym handlu z partnerami strategicznymi, takimi jak Japonia i Indie, a także z państwami członkowskimi ASEAN, z myślą o ewentualnej umowie UE–ASEAN.

Będziemy też rozwijać bardziej wyważone politycznie podejście do Azji, starając się wnieść większy praktyczny wkład w jej bezpieczeństwo. Rozszerzymy nasze partnerstwa, w tym w zakresie bezpieczeństwa, z Japonią, Republiką Korei, Indonezją i innymi państwami. W dalszym ciągu będziemy wspierać budowanie państwowości i proces pojednania w Afganistanie wraz z naszymi partnerami regionalnymi i międzynarodowymi. Będziemy promować nieprolifrację na Półwyspie Koreańskim. W Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej będziemy popierać wolność żeglugi, zdecydowanie opowiadać się za poszanowaniem prawa międzynarodowego, w tym prawa morskiego i jego procedur arbitrażowych, oraz zachęcać do pokojowego rozstrzygania sporów morskich. Będziemy pomagać w budowaniu zdolności morskich i wspierać regionalną architekturę bezpieczeństwa kierowaną przez ASEAN. W Azji Środkowej i Południowej będziemy pogłębiać współpracę związaną ze zwalczaniem terroryzmu, przeciwdziałaniem nielegalnemu handlowi oraz migracją, a także poprawiać połączenia transportowe, handlowe i energetyczne. W regionach Indo-Pacyfiku i Azji Wschodniej UE będzie promować prawa człowieka i wspierać przemiany demokratyczne, np. w Mjanmie/Birmie.

Zdolna do współpracy Arktyka

Trzy państwa członkowskie UE oraz dwaj członkowie Europejskiego Obszaru Gospodarczego to państwa arktyczne, zatem UE ma strategiczny interes w tym, by Arktyka pozostała obszarem bez napięć, czemu służy współpraca zapewniana przez Radę Arktyczną, dobrze funkcjonujące ramy prawne oraz solidna współpraca polityczna i w zakresie bezpieczeństwa. UE będzie przyczyniać się do tego poprzez wzmocnienie działań w dziedzinie klimatu i badań ekologicznych, zrównoważonego rozwoju, telekomunikacji, działań poszukiwawczo-ratowniczych, a także poprzez konkretną współpracę z państwami arktycznymi oraz instytucjami, ludami tubylczymi i lokalnymi społecznościami Arktyki.

3.5 Globalne rządzenie w XXI wieku

Bez światowych norm i środków służących do ich egzekwowania pokój i bezpieczeństwo oraz dobrobyt i demokracja, będące naszymi żywotnymi interesami, są zagrożone. UE, kierując się wartościami, które są jej fundamentem, zobowiązuje się działać na rzecz globalnego ładu opartego na prawie międzynarodowym, w tym na zasadach Karty Narodów Zjednoczonych, zapewniającego pokój, prawa człowieka, zrównoważony rozwój oraz trwały dostęp do światowych wspólnych dóbr. To zobowiązanie oznacza raczej dążenie do zmian niż tylko do zachowania istniejącego systemu. UE będzie działać na rzecz silnej Organizacji Narodów Zjednoczonych jako fundamentu wielostronnego ładu opartego na zasadach oraz będzie globalnie wypracowywać skoordynowane odpowiedzi wspólnie z organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi, państwami oraz podmiotami niepaństwowymi.

Reformowanie: Zaangażowanie na rzecz globalnego rządzenia musi przełożyć się na determinację w dążeniu do zreformowania ONZ, w tym Rady Bezpieczeństwa, oraz międzynarodowych instytucji finansowych. Opieranie się zmianom może wywołać erozję tych instytucji i powstanie alternatywnych ugrupowań – ze szkodą dla wszystkich państw członkowskich UE. UE będzie opowiadać się za zasadami rozliczalności, reprezentatywności, odpowiedzialności, skuteczności i przejrzystości. Praktyczne znaczenie tych zasad zostanie doprecyzowane w poszczególnych przypadkach. Będziemy nadal apelować do członków Rady Bezpieczeństwa ONZ, by nie głosowali przeciw wiarygodnym projektom rezolucji dotyczących terminowych i zdecydowanych działań mających na celu zapobieganie i położenie kresu masowym aktom okrucieństwa. Działając na forach wielostronnych – zwłaszcza na forum ONZ, międzynarodowych instytucji finansowych oraz międzynarodowych organizacji wymiaru sprawiedliwości – UE wzmocni swój głos i uzyska większą widoczność i spójność. Będziemy dążyć do coraz bardziej jednolitej reprezentacji strefy euro na forum Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

Inwestowanie: Wiara w ONZ oznacza konieczność inwestowania w tę organizację, zwłaszcza w jej działalność w dziedzinie utrzymywania pokoju, mediacji, budowania pokoju i pomocy humanitarnej. UE i jej państwa członkowskie, już w tej chwili wpłacające najwięcej do budżetu organizacji humanitarnych ONZ, będą jeszcze bardziej inwestować w ich działalność. WPBiO może dalej wspierać i uzupełniać prowadzone przez ONZ działania na rzecz utrzymywania pokoju poprzez operacje pomostowe, stabilizacyjne i inne. UE zwiększy również synergię z działaniami ONZ w sferze budowania pokoju poprzez lepszą koordynację w zakresie planowania, rozwoju i wycofywania misji WPBiO dotyczących budowania zdolności w sytuacjach niestabilności.

Realizacja: UE będzie dawać przykład, realizując swoje zobowiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju i zmiany klimatu. Zwiększy finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu, będzie kierować działaniami na rzecz uwzględniania kwestii związanych ze zmianą klimatu na forach wielostronnych, podnosić poziom ambicji przeglądu przewidzianego w porozumieniu paryskim i działać na rzecz redukcji kosztów w zakresie czystej energii. Cele zrównoważonego rozwoju zostaną wbudowane do umowy o partnerstwie po wygaśnięciu umowy z Kotonu i będą stanowić przyczynek do reform w zakresie polityki na rzecz rozwoju, w tym Konsensusu europejskiego w sprawie rozwoju. Realizowanie celów zrównoważonego rozwoju wymagać będzie też zmian we wszystkich politykach wewnętrznych i zewnętrznych, ożywienia partnerstw publiczno-prywatnych oraz wykorzystania doświadczeń Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w udzielaniu pomocy technicznej i budowaniu potencjału w krajach rozwijających się i krajach o średnich dochodach.

Pogłębianie: Jako największa gospodarka na świecie, UE jest główną siłą sprawczą w światowym handlu i inwestycjach – obszarach, w których zasady można jeszcze bardziej rozwinąć. Nasz dobrobyt zależy od otwartego i opartego na zasadach systemu gospodarczego, w którym panują prawdziwie równe warunki działania; nasza dyplomacja gospodarcza będzie nadal promować taki system. Będziemy kontynuować wysiłki na rzecz zawarcia kompleksowych umów o wolnym handlu ze Stanami Zjednoczonymi, Japonią, państwami Mercosuru, Indiami, państwami ASEAN i innymi stronami, uznając takie umowy za fundamenty globalnego wolnego handlu. Ambitne umowy oparte na wzajemnych korzyściach, takie jak TTIP i CETA, mogą promować międzynarodowe standardy regulacyjne, ochronę konsumenta, a także normy dotyczące zatrudnienia, środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa. Umowy handlowe nowej generacji, które obejmują usługi, gospodarkę cyfrową, energię i surowce, mogą zmniejszyć fragmentację i przeszkody w sferze prawa oraz regulować dostęp do zasobów naturalnych. UE zapewni, by wszystkie zawierane przez nią umowy handlowe były przygotowywane w sposób wspierający powrót Światowej Organizacji Handlu (WTO) do pełnienia roli ośrodka światowych negocjacji. Interes UE dotyczący otwartego i sprawiedliwego systemu gospodarczego powiązany jest z potrzebą ogólnoświatowego wzrostu gospodarczego i bezpieczeństwa w sektorze morskim, zapewniających otwarte i chronione szlaki morskie i oceaniczne o kluczowym znaczeniu dla handlu i dostępu do zasobów naturalnych. UE wniesie wkład w światowe bezpieczeństwo morskie, opierając się na swoich doświadczeniach zdobytych na Oceanie Indyjskim i Morzu Śródziemnym i poprzez zbadanie możliwości istniejących w Zatoce Gwinejskiej, na Morzu Południowochińskim oraz w Cieśninie Malakka. Jako światowy gwarant bezpieczeństwa morskiego UE będzie nadal działać na rzecz upowszechniania i wdrażania Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, w tym jej mechanizmów rozstrzygania sporów. Będziemy również promować ochronę i zrównoważone wykorzystanie zasobów morskich i bioróżnorodności oraz wzrost niebieskiej gospodarki poprzez prace na rzecz wypełnienia luk prawnych oraz zwiększenia świadomości i wiedzy o oceanach.

Poszerzanie: Będziemy dążyć do poszerzenia zasięgu międzynarodowych norm, reżimów i instytucji. Rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia nadal stanowi rosnące zagrożenie dla Europy i reszty świata. UE będzie zdecydowanie wspierać rozszerzenie członkostwa wielostronnych traktatów i reżimów dotyczących rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń oraz ich upowszechnienie, pełne wdrożenie i egzekwowanie. Będziemy korzystać ze wszystkich będących w naszej dyspozycji środków, by pomagać w rozwiązywaniu kryzysów w dziedzinie proliferacji, tak jak uczyniliśmy to z powodzeniem odnośnie do irańskiego programu jądrowego. UE będzie aktywnie uczestniczyć w reżimach kontroli eksportu, wzmacniać wspólne zasady regulujące polityki eksportowe państw członkowskich w zakresie sprzętu wojskowego i technologii wojskowych, w tym produktów i technologii podwójnego zastosowania, oraz wspierać organy kontroli eksportu w państwach trzecich oraz organy techniczne utrzymujące systemy kontroli zbrojeń. UE będzie promować zobowiązanie do ochrony międzynarodowego prawa humanitarnego, międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka i międzynarodowego prawa karnego. Będziemy wspierać Radę Praw Człowieka przy ONZ oraz zachęcać do jak najszerzego uznania jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

Rozwijanie: W obszarach leżących na obrzeżach globalnego systemu należy nadal rozwijać zasady na rzecz zapewnienia ochrony globalnych wspólnych dóbr i zrównoważonego dostępu do nich. UE będzie patrzącym w przyszłość graczem w sferze cyfrowej, chroniąc nasze kluczowe zasoby i wartości w cyfrowym świecie, w szczególności poprzez promowanie wolnego i bezpiecznego globalnego internetu. Będziemy angażować się w dyplomację cyfrową i rozwijanie zdolności cyfrowych z naszymi partnerami oraz będziemy dążyć do zawierania porozumień w zakresie odpowiedzialnego zachowania się państw w cyberprzestrzeni w oparciu o istniejące prawo międzynarodowe. Będziemy wspierać wielostronne zarządzanie cyfrowe i globalne ramy współpracy w zakresie cyberbezpieczeństwa, nie naruszając swobodnego przepływu informacji. Odnośnie do przestrzeni kosmicznej będziemy promować niezależność i bezpieczeństwo naszych usług związanych z przestrzenią kosmiczną i pracować nad wypracowaniem zasad odpowiedzialnego zachowania w tej przestrzeni, co mogłoby prowadzić do przyjęcia międzynarodowego dobrowolnego kodeksu postępowania. W dziedzinie energii będziemy zachęcać do stworzenia wielostronnych mechanizmów mających na celu zapewnienie zrównoważonych modeli energetycznych, zarówno poprzez rozwijanie naszych własnych zrównoważonych polityk, jak i pogłębianie dialogu z największymi konsumentami i producentami energii. W sferze zdrowia będziemy dążyć do skuteczniejszego zapobiegania globalnym pandemiom, ich wykrywania i reagowania na nie. Konieczne są również ogólnoświatowe przepisy w dziedzinach takich jak: biotechnologia, sztuczna inteligencja, robotyka i zdalnie sterowane systemy, by uniknąć powiązanych z tymi dziedzinami ryzyk dla bezpieczeństwa oraz by czerpać z nich korzyści gospodarcze. Odnośnie do wszystkich tych kwestii UE będzie promować wymianę informacji na odpowiednich wielostronnych forach, by pomóc inicjować opracowywanie zasad i budować partnerstwa w obszarach leżących na obrzeżach globalnego systemu.

Partnerstwo: UE będzie dawać przykład w zakresie globalnego rządzenia. Sama jednak nie działa. W ramach sieci partnerów Unia będzie działać jako podmiot opracowujący program działań, łącznik, koordynator i podmiot wspomagający. Będzie współpracować z państwami i organizacjami, a także z sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim. W przeważającej większości kwestii związanych z globalnym rządzeniem będziemy współpracować z ONZ jako organizacją tworzącą ramy wielostronnego systemu i kluczowym partnerem Unii, z innymi kluczowymi partnerami takimi jak Stany Zjednoczone, z organizacjami regionalnymi oraz ze strategicznymi partnerami o podobnych poglądach w Azji, Afryce i w obu Amerykach. UE będzie także inwestować w kluczowe podmioty niepaństwowe, zwłaszcza w ramach społeczeństwa obywatelskiego. Pomimo rosnących represji globalne społeczeństwo obywatelskie powiększa się i sprzyja nowym formom aktywizmu. UE zaostrzy środki na rzecz ochrony i wzmocnienia pozycji podmiotów obywatelskich, zwłaszcza obrońców praw człowieka, wspierając aktywne społeczeństwo obywatelskie na całym świecie.

Metody, poprzez które zapewnia się skuteczne globalne rządzenie, mogą różnić się w zależności od przypadku. W sferze cybernetycznej globalne rządzenie opiera się na zacieśniającym się stopniowo sojuszu między państwami, organizacjami międzynarodowymi, przemysłem, społeczeństwem obywatelskim i ekspertami technicznymi. W ramach multilateralizmu polityki morskiej UE będzie współpracować z ONZ i jej wyspecjalizowanymi agencjami, NATO, naszymi strategicznymi partnerami i państwami ASEAN. W sferze działań humanitarnych, zrównoważonego rozwoju i zmiany klimatu UE będzie współdziałać z ONZ i grupą G-20 oraz z nowymi darczyńcami, społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym. W dziedzinie walki z terroryzmem pogłębimy dialog z ONZ, tworząc jednocześnie szerokie partnerstwa z państwami, organizacjami regionalnymi, społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym w zakresie kwestii, takich jak przeciwdziałanie brutalnemu ekstremizmowi i finansowaniu terroryzmu.

4. OD WIZJI DO DZIAŁANIA

Będziemy realizować nasze priorytetowe cele poprzez mobilizację naszych wyjątkowych sieci, naszego znaczenia gospodarczego i wszystkich dostępnych nam narzędzi w spójny i skoordynowany sposób. Jednak, by osiągnąć założone cele, musimy wspólnie zainwestować w wiarygodną, elastyczną i ściśle współpracującą Unię.

Wiarygodna Unia

By prowadzić interakcje ze światem w sposób odpowiedzialny, niezbędna jest wiarygodność. Wiarygodność UE opiera się na naszej jedności, naszych wielu sukcesach, nieustannej sile przyciągania, skuteczności i spójności naszych polityk oraz na przestrzeganiu naszych wartości. Silniejsza Unia wymaga inwestowania we wszystkie wymiary polityki zagranicznej, od badań i zagadnień dotyczących klimatu po kwestie dotyczące infrastruktury i mobilności, od kwestii dotyczących handlu i sankcji po dyplomację i kwestie rozwoju.

W dzisiejszym niestabilnym świecie miękka siła to za mało: musimy wzmocnić naszą wiarygodność w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. By reagować na kryzysy zewnętrzne, budować potencjał naszych partnerów i chronić Europę, państwa członkowskie muszą skierować wystarczające środki na obronność, jak najbardziej efektywnie wykorzystywać zasoby i zrealizować zbiorowe zobowiązanie do zapewnienia, by 20 % wydatków w budżecie dotyczącym obronności przeznaczone zostało na zamówienia sprzętu oraz badania i technologię. Zdolności należy rozwijać przy zachowaniu maksymalnej interoperacyjności i ujednolicenia i udostępniać je w miarę możliwości na rzecz wsparcia wysiłków UE, NATO, ONZ i innych wielonarodowych działań. Choć strategia sektorowa, którą ma uzgodnić Rada, powinna doprecyzować cywilno-wojskowy poziom ambicji, zadania, wymogi i priorytety w zakresie zdolności wynikające z niniejszej strategii, na niektóre z tych obszarów można zwracać uwagę już teraz, zgodnie z zobowiązaniami podjętymi przez Radę Europejską.

Po pierwsze, europejskie bezpieczeństwo zależy od udoskonalonych i wspólnych ocen co do wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń i wyzwań. Europejczycy muszą poprawić monitorowanie i kontrolę przepływów, które mają wpływ na bezpieczeństwo. Wymaga to inwestycji w wywiad, obserwację i rozpoznanie, w tym w zdalnie kierowane bezzałogowe systemy powietrzne, łączność satelitarną, autonomiczny dostęp do przestrzeni kosmicznej i stałą obserwację Ziemi. W dziedzinie walki z terroryzmem państwa członkowskie muszą wdrożyć prawodawstwo dotyczące materiałów wybuchowych, broni palnej i danych dotyczących przelotu pasażera (PNR) oraz zainwestować w zdolności w zakresie wykrywania i transgranicznego śledzenia broni. Po drugie, Europejczycy muszą zainwestować w cyfrowe zdolności w celu zabezpieczenia danych, sieci i infrastruktury krytycznej w obrębie europejskiej przestrzeni cyfrowej. Musimy rozwinąć zdolności w sferze cyfrowych usług i produktów zaufania i w sferze cybertechnologii, by zwiększyć naszą odporność. Będziemy zachęcać do większych inwestycji i wypracowywania umiejętności we wszystkich państwach członkowskich poprzez współpracę w dziedzinie badań naukowych i rozwoju, szkoleń, ćwiczeń i programów zamówień. Po trzecie, w zakresie najnowocześniejszych zdolności wojskowych państwa członkowskie muszą dysponować wszystkimi rodzajami najważniejszego wyposażenia, by móc reagować na kryzysy zewnętrzne i utrzymać bezpieczeństwo Europy. Oznacza to potrzebę dysponowania pełnym zakresem zdolności lądowych, powietrznych, morskich i w przestrzeni kosmicznej, w tym strategicznymi czynnikami ich rozwoju.

Aby nabyć i utrzymać wiele z tych zdolności, państwa członkowskie będą musiały dążyć do uznania współpracy w dziedzinie obronności jako normy. Państwa członkowskie zachowują suwerenność w zakresie podejmowania decyzji co do obronności, jednak ukierunkowane na poszczególne kraje programy obrony są niewystarczające, by zaradzić brakom w zdolnościach. Daleko nam do osiągnięcia naszych wspólnych poziomów referencyjnych, w tym celu przewidującego przeznaczenie 35 % całkowitych wydatków na wyposażenie na wspólne zamówienia. Dobrowolne podejście do współpracy w zakresie obronności musi przełożyć się na rzeczywiste zobowiązania. Roczny skoordynowany proces przeglądu na szczeblu UE, mający na celu omówienie planów państw członkowskich co do wydatków wojskowych, mógłby prowadzić do większej spójności w zakresie planowania obronnego i rozwijania zdolności. Przegląd ten powinien odbywać się w pełnej spójności z procesem planowania obrony NATO. Europejska Agencja Obrony (EDA) ma do odegrania kluczową rolę poprzez: wzmacnianie planu rozwoju zdolności, występowanie w roli łącznika między państwami członkowskimi i Komisją oraz wspomaganie państw członkowskich w rozwijaniu zdolności wynikających z celów politycznych określonych w niniejszej strategii.

Podjęmowane będą systematyczne działania na rzecz zachęcania do współpracy państw członkowskich w dziedzinie obronności. Regularne oceny poziomów referencyjnych EDA mogą stworzyć pozytywną presję partnerską ze strony państw członkowskich. Co istotne, unijne finansowanie badań i technologii obronnych, odzwierciedlone najpierw w śródkresowym przeglądzie wieloletnich ram finansowych, a następnie w całościowym programie w następnym cyklu budżetowym, odegra zasadniczą rolę w rozwijaniu zdolności obronnych, których potrzebuje Europa.

Stabilny, innowacyjny i konkurencyjny europejski przemysł obronny ma kluczowe znaczenie dla strategicznej autonomii Europy i dla wiarygodnej WPBiO. Może on również stymulować wzrost i zatrudnienie. Solidna europejska baza obronna, technologiczna i przemysłowa potrzebuje sprawiedliwego, dobrze funkcjonującego i przejrzystego rynku wewnętrznego, bezpieczeństwa dostaw i ustrukturyzowanego dialogu z gałęziami przemysłu mającymi znaczenie dla obronności. Ponadto zapewnienie udziału małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w sektorze obronności może zwiększyć innowacje i poziom inwestycji w wojskowe technologie jutra.

Unia reaktywna

Żyjemy w świecie przewidywalnej nieprzewidywalności. Dlatego też przygotujemy się, by szybciej i elastyczniej reagować na nieznane wyzwania. Bardziej reaktywna Unia wymaga zmiany. Potrzebujemy jej w dyplomacji, WPBiO i w rozwoju; potrzebujemy również inwestycji w bazę wiedzy stanowiącą podstawę naszych działań zewnętrznych.

Po pierwsze, nasze działania dyplomatyczne muszą w pełni opierać się na Traktacie z Lizbony. Polityka zagraniczna Unii nie jest działaniem w pojedynkę: to orkiestra grająca z tej samej partytury. Nasza różnorodność jest nieocenioną wartością, o ile jesteśmy zjednoczeni i pracujemy w sposób skoordynowany. Współpraca między państwami członkowskimi może wzmocnić nasze zaangażowanie na świecie. Państwo członkowskie lub grupa państw członkowskich, które wyrażają chęć i są zdolne do wniesienia wkładu, mogą zostać zaproszone przez Wysokiego Przedstawiciela (WP), w ramach odpowiedzialności Rady, do wdrażania uzgodnionych stanowisk Rady. WP informuje w sposób wyczerpujący Radę i zapewnia spójność z uzgodnionymi politykami UE.

Po drugie, WPBiO musi stać się szybsza i skuteczniejsza. Europejczycy muszą być gotowi szybko reagować na kryzysy przy zachowaniu pełnej zgodności z Kartą Narodów Zjednoczonych. Wymaga to od państw członkowskich zwiększenia zdolności do rozmieszczenia i poprawy interoperacyjności ich sił zbrojnych poprzez szkolenia i ćwiczenia. Musimy rozwijać zdolność szybkiego reagowania również poprzez rozwiązanie proceduralnych, finansowych i politycznych przeszkód utrudniających rozmieszczanie grup bojowych, hamujących tworzenie sił oraz obniżających skuteczność operacji wojskowych w ramach WPBiO. Jednocześnie musimy nadal rozwijać nasze misje cywilne – znak firmowy WPBiO – zachęcając do tworzenia sił, przyspieszając rozmieszczanie i zapewniając odpowiednie przeszkolenie w oparciu o ogólnounijne programy szkoleń. Reaktywna WPBiO wymaga również usprawnienia naszej struktury instytucjonalnej. Musimy wzmocnić struktury planowania operacyjnego i prowadzenia działań oraz zbudować ściślejsze powiązania między cywilnymi i wojskowymi strukturami i misjami, pamiętając o tym, że mogą one zostać rozmieszczone w tym samym teatrze działań. Należy zbadać możliwość ściślejszej współpracy pomiędzy państwami członkowskimi w tej dziedzinie. Jeżeli będzie ona przebiegała dobrze oraz powtórzy się w pewnej perspektywie czasowej, mogłoby to prowadzić do bardziej zorganizowanej formy współpracy, przy pełnym wykorzystaniu potencjału Traktatu z Lizbony.

Po trzecie, polityka rozwoju stanie się bardziej elastyczna i dostosowana do naszych priorytetów strategicznych. Potwierdzamy nasze wspólne zobowiązanie na rzecz osiągnięcia celu dotyczącego przeznaczania 0,7 % DNB na oficjalną pomoc rozwojową (ODA) w myśl zasad DAC. Fundusze rozwojowe muszą być stabilne, ale długie cykle programowania ograniczają terminowe wykorzystywanie wsparcia unijnego i mogą zmniejszyć naszą widoczność i wpływ. Należy bardziej uelastyczyć dostępność ograniczonych kwot na działania w terenie, zwłaszcza służące zapobieganiu konfliktom i wsparciu społeczeństwa obywatelskiego. We wszystkich służbach Komisji elastyczność zostanie wbudowana w nasze instrumenty finansowe, co umożliwi wykorzystanie nieprzydzielonych w danym roku środków finansowych, tak by można je było przenosić na następne lata w celu reagowania na sytuacje kryzysowe. Pomoże to także wypełnić luki pomiędzy instrumentami finansowymi a działami budżetu. Nadszedł też czas, aby rozważyć zmniejszenie liczby instrumentów, by wzmocnić naszą spójność i elastyczność, przy jednoczesnym zwiększeniu całkowitej kwoty przeznaczonej na rozwój.

Reaktywne działania zewnętrzne muszą opierać się na solidnej bazie wiedzy. Ukierunkowane podejścia do kwestii odporności, zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania wymagają głębszej orientacji sytuacyjnej. UE będzie inwestować w ESDZ oraz usprawniać koordynację w instytucjach i państwach członkowskich. Udostępnienie naszych różnorodnych kultur narodowych na rzecz wspólnych interesów jest wprawdzie wyzwaniem, mamy jednak wielką pulę talentów, z której możemy korzystać. By zrobić to jak najlepiej, będziemy inwestować w kapitał ludzki, zwłaszcza w terenie. Oznacza to wyposażanie naszych delegatur w niezbędną wiedzę fachową, w tym w zakresie kwestii sektorowych i lokalnych języków, przykładanie dużej wagi do doświadczenia zdobytego w regionie i dotyczącego regionu, wzmocnienie sekcji politycznych w delegaturach oraz zachęcanie pracowników, by bardziej wykorzystywali swoją specjalistyczną wiedzę w aspektach politycznych. Oznacza to zwiększenie udziału kobiet w kształtowaniu polityki zagranicznej. Oznacza to inwestowanie w unijny system wczesnego ostrzegania o konfliktach oraz sprawienie, by całe nasze zaangażowanie zewnętrzne zostało uwrażliwione na konflikty i kwestie dotyczące praw człowieka. Będziemy także kontynuować szerszą wymianę informacji oraz wspólną sprawozdawczość, analizy i planowanie reakcji między ambasadami państw członkowskich, delegaturami UE, służbami Komisji, specjalnymi przedstawicielami UE i misjami w dziedzinie WPBiO. Będziemy zachęcali do wzajemnej wymiany poglądów między nami a organizacjami regionalnymi i międzynarodowymi, społeczeństwem obywatelskim, środowiskami akademickimi, ośrodkami analitycznymi i sektorem prywatnym. Będziemy to czynić zarówno drogą tradycyjną, poprzez dialog, współpracę i wsparcie, jak i za pośrednictwem formatów innowacyjnych, takich jak wymiany, oddelegowany personel i wspólne obiekty, wykorzystując w naszym systemie wiedzę i kreatywność.

Unia ściśle współpracująca

Nasze działania zewnętrzne będą również w większym stopniu oparte na ścisłej współpracy. Na przestrzeni lat podjęto w tym celu istotne kroki: należą do nich nowości instytucjonalne, takie jak utworzenie na mocy Traktatu z Lizbony urzędu wysokiego przedstawiciela pełniącego jednocześnie rolę wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej oraz powołanie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ). Silna ESDZ współpracująca z innymi instytucjami UE jest zasadniczym elementem zapewniającym spójną rolę UE w świecie. Wysiłki na rzecz spójności obejmują także innowacje w dziedzinie polityki, takie jak „kompleksowe podejście do konfliktów i sytuacji kryzysowych” oraz wspólne programowanie w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, które to innowacje należy dodatkowo wzmocnić. Nowe dziedziny naszych działań zewnętrznych opartych na ścisłej współpracy obejmują dyplomację energetyczną, dyplomację kulturalną i dyplomację gospodarczą.

Zapewnienie większego dobrobytu w Unii wymaga ustalenia priorytetów gospodarczych w stosunkach ze wszystkimi krajami i regionami oraz włączenia ich w zewnętrzne wymiary wszystkich polityk wewnętrznych. Zapewnienie większego dobrobytu w Unii wymaga większej koordynacji między UE i państwami członkowskimi, Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i sektorem prywatnym. Cele zrównoważonego rozwoju również dają możliwość szybszego zapewnienia takiej spójności. Ich realizacja będzie katalizatorem spójności między wewnętrznymi i zewnętrznymi wymiarami naszych polityk i w ramach instrumentów finansowych. Pozwala to nam opracować nowe sposoby łączenia dotacji, pożyczek oraz partnerstw publiczno-prywatnych. Cele zrównoważonego rozwoju zachęcają nas również do rozszerzenia zasady spójności polityki na rzecz rozwoju na inne obszary polityki i do jej stosowania oraz zachęcają służby Komisji, instytucje i państwa członkowskie do wspólnych analiz oraz wspólnego zaangażowania.

Musimy ściślej współpracować w politykach wewnętrznych i zewnętrznych. Przykładowo zjawisko migracji wymaga wyważonej i opartej na przestrzeganiu praw człowieka kombinacji polityki, która uwzględnia zarządzanie przepływami migracyjnymi oraz przyczyny strukturalne. Oznacza to przewyższanie fragmentacji polityk zewnętrznych dotyczących migracji. W szczególności będziemy rozwijać silniejsze powiązania między pomocą humanitarną a wysiłkami na rzecz rozwoju poprzez wspólne analizy ryzyka oraz wieloletnie programowanie i finansowanie. Sprawimy również, by różne polityki i instrumenty zewnętrzne – od dyplomacji i WPBiO po rozwój i klimat – uwrażliwiły się na kwestie migracji oraz zapewnimy spójność tych polityk i instrumentów z politykami i instrumentami wewnętrznymi, jeżeli chodzi o zarządzanie granicami, bezpieczeństwo wewnętrzne, azyl, zatrudnienie, kulturę i edukację.

Pod względem bezpieczeństwa terroryzm, zagrożenia hybrydowe i przestępczość zorganizowana nie znają granic. W związku z tym niezbędne są ściślejsze powiązania instytucjonalne między naszymi działaniami zewnętrznymi a wewnętrzną przestrzenią wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Bliższe więzi będą wspierane poprzez wspólne posiedzenia Rady i wspólne grupy zadaniowe między ESDZ a Komisją. Polityka obrony wymaga również lepszego powiązania z politykami obejmującymi rynek wewnętrzny, przemysł i przestrzeń kosmiczną. Także starania państw członkowskich powinny w większym stopniu opierać się na ściślej współpracy: należy wzmocnić współpracę pomiędzy naszymi organami ścigania, służbami sądowymi i wywiadowczymi. Musimy w pełni wykorzystywać potencjał Europolu i Eurojustu oraz zwiększyć wsparcie dla Centrum Analiz Wywiadowczych UE. Musimy zasilać danymi wywiadowczymi europejskie bazy danych i koordynować te dane, a także wykorzystywać technologie informacyjno-komunikacyjne – w tym analizy dużych zbiorów danych – na potrzeby pogłębionej orientacji sytuacyjnej. Nasi obywatele potrzebują lepszej ochrony również w państwach trzecich, zapewnianej poprzez wspólne plany awaryjne i ćwiczenia państw członkowskich z zakresu reagowania na sytuacje kryzysowe.

Musimy ściślej współpracować w ramach naszych polityk bezpieczeństwa i rozwoju. Misje w dziedzinie WPBiO w zakresie budowania zdolności muszą być koordynowane z pracami Komisji dotyczącymi sektora bezpieczeństwa i praworządności. Budowanie zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju może odegrać kluczową rolę w upodmiotowieniu i uaktywnieniu naszych partnerów w celu zapobiegania kryzysom i reagowania na nie i będzie wymagało wsparcia finansowego UE. Nasza polityka na rzecz pokoju musi również zapewnić łagodne przejście od krótkoterminowego zarządzania kryzysowego do długoterminowego budowania pokoju, aby uniknąć luk na wszystkich etapach cyklu konfliktu. Długoterminowa praca prewencyjna na rzecz pokoju, odporności i praw człowieka musi być powiązana z reagowaniem kryzysowym poprzez pomoc humanitarną, WPBiO, sankcje i dyplomację.

Ponadto będziemy systematycznie uwzględniać problematykę praw człowieka i równości płci we wszystkich sektorach polityki i we wszystkich instytucjach, jak również wspierać ściślejszą współpracę w kwestiach cyfrowych. Potrzebne jest zwiększenie w ESDZ i w Komisji świadomości i wiedzy fachowej w tych dziedzinach. Lepsza koordynacja między instytucjami zwiększyłaby również spójność oraz umożliwiła rozpowszechnianie najlepszych wzorców, pomagając nam zbudować silniejszą Unię i bardziej odporny, pokojowy i zrównoważony świat.

Perspektywy

Niniejsza strategia opiera się na wizji silniejszej Unii i na ambicji jej urzeczywistnienia, Unii gotowej i zdolnej polepszyć sytuację swoich obywateli i świata. Musimy teraz szybko przekształcić tę wizję w działania. Po pierwsze, dokonamy przeglądu istniejących strategii sektorowych, jak również opracujemy i wdrożymy nowe strategie tematyczne lub geograficzne, zgodnie z priorytetami politycznymi niniejszej strategii. Takie prace muszą rozpocząć się od jasnych procedur i harmonogramów niezwłocznie uzgodnionych przez wszystkie zaangażowane podmioty. Po drugie, sama globalna strategia UE będzie wymagała przeprowadzania okresowych przeglądów w porozumieniu z Radą, Komisją i Parlamentem Europejskim. Co roku będziemy się zastanawiać nad stanem zaawansowania strategii, wskazując obszary, w których konieczne jest jej dalsze wdrażanie. Nowy proces strategicznej refleksji będzie docelowo inicjowany zawsze, gdy UE i jej państwa członkowskie uznają to za niezbędne, by umożliwić Unii skuteczne sprostanie wyzwaniom naszych czasów. Nasi obywatele zasługują na prawdziwą Unię, która promuje nasze wspólne interesy, angażując się w sposób odpowiedzialny i partnerski z innymi podmiotami.